

nové mesto

január – február 2020

Sto rokov od narodenia Chiary Lubichovej

Nové poradenstvo pre dnešnú dobu

Keď diplomová práca nejde „do zásuvky“,
ale na Národnú cenu za dizajn

oblíbený
časopis

.....

aktuálny
web

.....

hodnotné
knihy

.....

inšpiratívne
podujatia

.....

Aj vďaka vašej podpore budeme šíriť charizmu jednoty v spoločnosti aj v roku 2020!

Nové mesto môže poslúžiť tomu, aby sme sa učili kriticky myslieť a tiež sa učili dialógu, pretože dialóg budeme nesmieme potrebovať.

Terézia Lenczová

Naša finančná situácia v začiatkoch manželstva nebola ružová, keďže som ešte študoval. Napriek tomu sme sa rozhodli neminúť peniaze na jednu pizzu, ale podporiť Nové mesto, pretože sme si istí, že je to dobrá investícia.

Manželia Broschovci

Nové mesto je konkrétnou podobou toho, ako dávať charizmu jednoty ostatným ľuďom, ako vyjsť von a nenechať si ju pre seba. K tomu nás vyzýva aj Svätý Otec.

Dávid Sládeček

Zuzana Hanusová

Na ceste ku kolektívnej svätosti

Toto číslo časopisu sme venovali zakladateľke Hnutia fokoláre Chiare Lubichovej. Podnietili nás k tomu dve udalosti. V novembri sa ukončila diecézna fáza procesu blahorečenia tejto charizmatičky a zároveň sa začal rok Chiary Lubichovej, v ktorom oslávime sté výročie jej narodenia.

Prinášame vám rozhovor so spoluprezidentom Hnutia fokoláre Ješúsom Moránom, ale aj s vicepostulátorom v procese blahorečenia zakladateľky Hnutia fokoláre Chiary Lubichovej, tridsaťosemročným Holanďanom Walderym Hilgemanom.

Prečo je pre nasledovateľov charizmy jednoty podstatné, že žena, ktorá nám túto charizmu sprostredkovala, je v oficiálnom procese blahorečenia? „Našou jedinou túžbou teraz je prostredníctvom tejto rozsiahlej dokumentácie ponúknuť Cirkvi dar, ktorým bola Chiara pre nás a pre mnohých ľudí,“ uviedla prezidentka Hnutia fokoláre Mária Voceová.

Dlho sme hľadali vhodnú fotku na titulku tohto čísla časopisu. Nakoniec sme sa zhodli, že musí vyjadrovať to, čo je špecifikom, ktoré nám Chiara Lubichová zanechala a ktoré nás odlišuje od ostatných chariziem v Cirkvi. Tým špecifikom je kolektívna svätosť. „Nasadila sa pre svätosť,

ktorá sa nemá týkať len samého seba, ale má priťahovať a zaangažovať čo najväčšie množstvo ľudí. Znamená to, že ja spolu s niekym iným môžeme dosiahnuť ‚viditeľnú‘ mystickú Ježišovu prítomnosť medzi nami, čiže svätosť sa naplňa kráčajúc k Bohu ruka v ruku.“ Takto opisuje výnimočnosť charizmy Chiary vicepostulátor jej blahorečenia Waldery Hilgeman.

Na obálke preto nie je Chiara Lubichová ako „svätý obrázok“, ktorý si založíme do modlitebnej knižky. Je tam s ďalšími ľuďmi, pre ktorých žila. Ako povedala súčasná prezidentka Hnutia fokoláre Mária Voceová, Chiara vytrvalo a odhodlane pomáhala obnovovať sa tým, s ktorými sa stretla, aby dali Boha na prvé miesto a aby sa ‚stali svätými spoločne‘. Jej pohľad a jej srdce, ako to bolo teraz preukázané, pohýnala univerzálna láska schopná objasniť všetkých ľudí, prekračujúc hranice všetkých rozdielov, v snahe neustále uskutočňovať Ježišov testament: *Ut omnes unum sint* – Aby všetci boli jedno.

Charizma jednoty nás vedie k nadväzovaniu vzťahov a k dialógu s ostatnými. A Chiara Lubichová vždy ku každému pristupovala bez toho, aby ju obmedzoval jeho pôvod, kultúra či náboženstvo. K tomu sme aj my dnes povolani.

nové mesto

www.nm.sk

Vydavateľ Vydavateľstvo Nové mesto, s.r.o., Cablkova 10, 821 04 Bratislava, IČO 31 377 424

Šéfredaktorka Zuzana Hanusová **Vedúca vydania** Mária

Valigová **Technická redaktorka** Ľubica Hrmová **Jazyková**

redaktorka Mária Majemíková **Administratívna redakcie** Anna

Melníčáková **Redakčná rada** Tomáš Angelovič, Ignác Brosch,

Katarína Alberty Ondrejková, Tomáš Lencz, Veronika Sýkorová, Mária

Valigová **Preklady a redakčná spolupráca** Štefan Kmeť, Katarína

Jančíšínová, Rút Bryčdllová, Jozefína Brezovská, Božena Sládečková

Grafická úprava a sadzba Eva Veselá, Zuzana a Jozef Turlíkovič

Tlač VMV Prešov

január – február 2020. Dvojmesačník, 29. ročník

Objednávky na časopis posielajte na adresu

Nové mesto Redakcia, Tajovského 737/1, 040 01 Košice

E-mail casopis@nm.sk **Telefón** +421 911 445 626

Číslo účtu SK 35 1100 0000 0029 4906 1968

Od 1/2019 je možné podporu realizovať cez darovaciu bránu

www.nm.sk/podpora.

Reg. číslo EV 4634/12, ISSN 1339-0708. S cirkevným schválením Arcibiskupského úradu v Trnave dňa 4. apríla 2001, č. 1143/2001

Dátum vydania 20. december 2019

Diecézna fáza blahorečenia a svätorečenia je uzavretá

Skončila sa diecézna etapa procesu blahorečenia zakladateľky Hnutia fokoláre Chiary Lubichovej. Viac ako 500 ľudí zaplnilo katedrálu vo Frascati (Rím), kde sa konalo posledné zasadnutie diecézneho vyšetrovania.

Medzi účastníkmi boli kardinál Tarcisio Bertone, prezidentka Hnutia fokoláre Mária Voceová (Emmaus) a spoluprezident Jesús Morán, niekoľko príbuzných Chiary Lubichovej, dvaja predstavitelia Pravoslávnej cirkvi, viacerí starostovia regiónu Lazio, kňazi, laici, rehoľníci a mnohí priatelia, ktorí sa stretli s Chiarou a s charizmou jednoty Hnutia fokoláre.

Zapečatenie posledných troch zo sedemdesiatich piatich škatúl

Pred oltárom je umiestnený stôl so sedemdesiatimi piatimi škatuľami obsahujúcimi zhromaždenú dokumentáciu, ktorá bude doručená Kongregácii pre kauzy svätých pri Svätej stolici na ďalšie štúdium a hodnotenie zozbieraného materiálu. Slávnostnému aktu predsedal biskup Frascati Mons. Raffaello Martinelli, ktorý zhrnul roky zhromažďovania svedectiev a materiálu slovami: „Svätá stolica a diecézny proces musia vyzdvihnúť hrdinskosť čnosti; nielen obyčajnú dobrotu človeka, ale jeho hrdinstvo. To je to, čo som od začiatku vyžadoval aj vo svedectvách. Musíme dokázať hrdinskosť toho, ako Chiara žila kresťanské čnosti, to znamená teologálne čnosti (vieru, nádej, lásku), ale aj kardinálne čnosti (rozhľadnosť, spravodlivosť, mravnú silu, miernosť) a celý rad odvodených čnosti.“

Vo svojej správe biskupský delegát Mons. Angelo Amati uviedol, že bolo vypočutých 166 rôznych svedkov na rôznych miestach, napríklad v rímskych diecézach Albano a Fiesole (Taliansko), v Lausanne-Ženeve-Fribourgu (Švajčiarsko), Auguste-Ottmaringu

a Bambergu-Norimbergu (Nemecko), Westminsteri (Anglicko), Gent a Brusel (Belgicko) a uskutočnili sa dve skúmania: v Bangkoku (Thajsko) a Lublane (Slovinsko). „Vyšetrovanie sa týkalo života, čnosti, charizmy a špecifickej spirituality Chiary,“ zdôraznil Mons. Amati, „v súvislosti s predstavenými teologickými témami, ako sú: jednota, opustený Ježiš a Ježiš medzi nami, i o zakladaní Máriinho diela (Hnutia fokoláre) a tiež o ekumenických a medzináboženských kontaktoch. Celkový počet zozbieraných strán je 35 057 tvoiacich 102 zväzkov.“ Tieto zväzky obsahujú materiály rôzneho druhu (svedectvá, listy, publikované a nepublikované dokumenty, spisy, denníky atď.).

Po vyhlásení promotora spravodlivosti kňaza Joselita Loteriu – ktorý spolu s notárom advokátom Patriziom Sabatinim a biskupským delegátom tvoria diecézny tribunál ustanovený pre kauzu Chiary Lubichovej – biskup Martinelli prečítal dekrét o ukončení diecéznej fázy a vymenoval Dr. Daniela Tamboriniho za doručovateľa zhromaždenej dokumentácie na Kongregáciu pre kauzy svätých, ktorého úlohou bude doručiť dokumentáciu Svätej stolici.

Potom nasledovali prisahy „doručovateľa“, biskupa Martinelliho a ostatných členov diecézneho a postulačného tribunálu – postulátora kňaza Dr. Silvestra Marquesiho, vicepostulátorky Dr. Giuseppiny Maniciovej, vicepostulátora Dr. Walderyho Hilgema a podpisy správy o záverečnom zasadnutí. Vrcholným okamihom bolo zatvorenie a zapečatenie posledných troch zo 75 škatúl obsahujúcich dokumenty o počte 35 057 strán.

„Našou jedinou túžbou teraz je prostredníctvom tejto rozsiahlej dokumentácie ponúknuť Cirkvi dar, ktorým bola Chiara pre nás a pre mnohých ľudí,“ uviedla vo svojom príhovore v katedrále prezidentka Hnutia fokoláre Mária Voceová. „Priatím charizmy, ktorú jej dal Boh, dôsledne deň za

Našou jedinou túžbou teraz je ponúknuť Cirkvi dar, ktorým bola Chiara pre nás a pre mnohých ľudí.

Foto: CSC

Posledné zasadnutie diecézneho vyšetrovania

Chiara vytrvalo a odhodlane pomáhala obnovovať sa tým, s ktorými sa stretla, aby dali Boha na prvé miesto a aby sa „stali svätými spoločne“.

dňom napredovala v úsilí o plnosť kresťanského života a dokonalosť v láske. Chiara sa vo veľkej miere zaslúžila, že mnohí vykročili na túto cestu evanjeliového života. Vytrvalo a odhodlane pomáhala obnovovať sa tým, s ktorými sa stretla, aby dali Boha na prvé miesto a aby sa „stali svätými spoločne“. Jej pohľad a jej srdce, ako to bolo teraz preukázané, pohýnala univerzálna láska schopná objasniť všetky rozdiely, v snahe neustále uskutočňovať Ježišov testament: *Ut omnes unum sint – Aby všetci boli jedno*. Pre všetkých nás je radostou, že teraz bude Vatikán študovať a hodnotiť život a čnosť Božej služobnice, našej milovanej Chiary.“

Diecézny proces

Diecézna fáza kauzy kanonizácie a blahorečenia Chiary Lubichovej sa začala 7. decembra 2013. Oficiálna žiadosť a podpis začiatku kauzy sa konali v Castel Gandolfo krátko po uplynutí piatich rokov od jej smrti

(14. marca 2008). Ako prví boli vypočutí očití svedkovia, ktorí ju poznali od prvých čias vzniku Hnutia fokoláre.

Následne sa biskup Mons. Raffaello Martinelli poradil s Biskupskou konferenciou Lazia o možnosti otvoriť kauzu a získať kladné stanovisko. Následne vytvoril komisiu troch znalcov z oblasti historických a archívnych záležitostí, ktorých úlohou bolo zhromažďovať všetok nepublikovaný materiál od Chiary. Mons. Martinelli potom vymenoval troch teológov, ktorí skúmali publikované spisy. Dvadsiateho deviateho júna 2014 Svätá stolica udelila *nulla osta – bez námietky* na oficiálne otvorenie kauzy.

Dvadsiateho siedmeho januára 2015 sa v katedrále vo Frascati uskutočnilo slávnostné otvorenie diecéznej fázy, ktorá sa skončila 10. novembra 2019.

Lorenzo Russo
Komunikačné oddelenie
Hnutia fokoláre

Pápežove slová adresované Inštitútu Sophia: „Kráčať spoločne so všetkými, nie proti všetkým.“

Docenti Univerzitého inštitútu Sophia, ktorý sídli v Loppiane, komunitnom mestečku Hnutia fokoláre, boli na audiencii vo Vatikáne. Múdrost', pakt a vychádzať von, toto sú podľa pápeža tri kritériá, ktoré je potrebné mať na zreteli, aby sme našli tvár Boha v bratovi.

„Vaša univerzita nesie názov Sophia, pretože jej cieľom je predovšetkým hlásať a učiť Múdrost', svetlo Božej tváre, ktoré osvecuje tvár človeka, „aby preniklo do všetkých oblastí vedy“. Týmito slovami privítal pápež František asi stovku zástupcov Univerzitého inštitútu Sophia z Hnutia fokoláre v Loppiane. Inštitút založila Chiara Lubichová v roku 2007.

Cesta dlhá dvanásť rokov

Pápež vyjadril svoju spokojnosť s cestou, ktorú prešli za dvanásť rokov trvania inštitútu, chválil inšpiráciu charizmy jednoty a rešpektovanie línií, ktoré sú v apoštolskej konštitúcii *Veritatis gaudium* o univerzitách a cirkevných fakultách. Obzvlášť zdôraznil záujem Inštitútu o *Globálny edukatívny pakt* a o projekty súvisiace s Latinskou

Amerikou, ktorých súčasťou je aj otec Juan Carlos Scannone, jeden z učiteľov pápeža Františka.

Pravá kultúra stretávania

Pre akademickú komunitu Univerzitého inštitútu Sophia zdôraznil pápež tri koncepty:

„Múdrost' pripomína, čo znamená pre kresťana „Ježiš ukrižovaný a zmŕtvychvstalý“, že je svetlom pre všetkých ľudí, všetky náboženstvá, kultúry, pre všetky autentické reality ľudstva. „K tomuto sme povolani“, dodáva pápež František, „aby sme kráčali spoločne s ostatnými a tak budovali pravú a harmonickú kultúru stretávania.“ „Kráčať so všetkými,“ zdôrazňuje pápež, „nie proti všetkým,“ ako to robia niektorí.

Pakt (zmluva) s Bohom je kľúčovým bodom histórie

Druhým slovom je „pakt“, zmluva „medzi Bohom a ľuďmi“, „medzi generáciami“, „medzi národmi a kultúrami“, tiež v školách „medzi učiteľmi, žiakmi a rodičmi“. Pakt je „kľúčovým bodom stvorenia a histórie“, práve tento pakt s „človekom, zvieratami, rastlinami a dokonca všetkými neživými realitami, vďaka ktorým je tento náš spoločný

domov krásny a farebný“. Je to povolanie k bratstvu, bez ktorého nemôžeme napredovať.

Všetko je vo vzťahu so všetkým, všetko stvorené má byť živou ikonou Boha, ktorý je Trojicou Lásky! Dnešnou prioritou je výchova k tomu, ako podľa tohto paktu žiť, ako byť živým paktom vo všetkých týchto dimenziách, aby sme otvorili cesty budúcnosti novej civilizácii, ktorá objíme univerzálnym bratstvom celé ľudstvo i kozmos.

„Opustiť zázemie“

Tretím slovom je „vychádzať von“. Bez vychádzania niet stretnutia, nie je možné ani stretnutie s Múdrostou, nie je možné „prostredníctvom širších a inkluzívnych koncentrovaných centier“ predostrieť pakt ostatným.

Len ak vychádzame von, môžeme stretnúť tvár konkrétnych bratov a sestier s ich zraneniami, túžbami, otázkami a ich darmi. Musíme sa učiť srdcom, myslou, rukami, ako „vychádzať von zo svojho zázemia“, ako sa píše v *Liste Hebrejom*, aby sme práve tam, vonku, stretli tvár Boha v tvári každého brata a sestry.

Zdroj: www.vaticannews.va

Prezidentka Hnutia fokoláre Mária Voceova a profesor Piero Coda, riaditeľ Univerzitého inštitútu Sophia (vľavo) pozdravujú pápeža Františka.

Chiara Lubichová – mesto s rozmerom sveta

V Tridente a v Tonadicu di Primiero bola otvorená výstava Chiara Lubichová – mesto s rozmerom sveta.

„Chiaru nemôžeme pochopiť bez toho, aby sme ju postavili do kontextu, v ktorom žila.“ Týmito slovami Jesús Morán, spoluprezident Hnutia focoláre, v nedeľu 8. decembra uzavrel príhovory na slávnostnom otvorení výstavy venovanej Chiare Lubichovej v paláci Scopoli v Tonadicu di Primiero, deň po otvorení výstavy v Tridente. „Chiara strávila časť svojho života v Tridente, ale v roku 1949 jej v Tonadicu di Primiero dal Boh kľúč, aby pochopila, čo má robiť. Tu v horách našla svetlo. Potrebne je však ísť do Tridentu a do každého mesta, aby sme pochopili, aké sú dôsledky jej charizmy.“ Medzi dvoma výstavami je hlboké spojenie, kde Tonadico nie je len prílohou príbehu z Tridentu, ale je príbehom desaťročia svetla.

Od narodenia Chiary Lubichovej uplynulo sto rokov. Všetky iniciatívy, ktoré sa budú konať v roku 2020 po celom svete, nemajú byť nostalgickou spomienkou, ale skôr stretnutím s Chiarou, s jej osobnosťou, s jej charizmou.

V Tridente, v rodisku Chiary Lubichovej, bola 7. decembra slávnostne otvorená prvá medzinárodná výstava venovaná Chiare. Výstava s názvom *Chiara Lubichová – mesto s rozmerom sveta* bola realizovaná v spolupráci s Tridentským historickým múzeom a s Centrom Chiary Lubichovej a bude otvorená celý rok 2020 – a to nielen v Tridente.

Giuseppe Ferrandi, riaditeľ Tridentského historického múzea, povedal: „O tieto výstavné priestory, ktoré tvoria dva bývalé diaľničné tunely, sa stará Tridentské historické múzeum. Je to po prvý raz, čo venujeme výstavu

Foto: Domenico Salmaso

Trident – výstava venovaná Ch. Lubichovej. Pohľad do expozície v bývalom diaľničnom tuneli.

nejakej historickej osobnosti, ktorá má nielen korene v Tridente, ale má aj široké schopnosti a vízie vo vzťahu s celým svetom. Rozhodli sme sa venovať túto výstavu Chiare Lubichovej, pretože je to žena, ktorá predstavuje Trident. Trident je mesto na križovatke. V 20. storočí zažilo konflikty, ktoré sme čiastočne spracovali v duchu spolunažívania spolu so schopnosťou budovať mosty. Druhá časť výstavy sa nachádza v Tonadicu di Primiero, kde sa zase hovorí o mariapoli od '49-teho až po '59-ty rok. Nemali sme v úmysle vytvárať životopis. Nechceme z Chiary robiť svätý obrázok, nechceme oslavovať ju. Naším zámerom je len dať ju viac spoznať a poskytnúť návštevníkom niekoľko interpretačných kľúčov. Predovšetkým by sme chceli, aby výstava bola ďalšou príležitosťou na stretnutie s Chiarou Lubichovou, s Tridentom a Tridentu s celým svetom.“

Anna Mária Rossiová, kurátorka výstavy *Chiara Lubichová – mesto s roz-*

merom sveta: „Túto výstavu sme koncipovali ako Chiarino rozprávanie svojej histórie formou videa, vlastnoručných i nepoznaných dokumentov, zvuku, fotografií, aby návštevník mohol vstúpiť do dialógu s ňou. Chceli sme ju predstaviť v spojitosti s 20. storočím ako osobu, ktorá vedela, ako žiť v hlavných udalostiach tohto ‚krátkeho storočia‘, ktorá sa im nepoddala, ale stala sa čírodou protagonistkou. Myslíme si, že to je aj významný odkaz pre mladé generácie, že mladí pri návšteve tejto výstavy môžu zachytiť zaujímavé podnety pre svoj život a štúdium.“

Výstava bude potom predstavená v rôznych iných modalitách v rozličných mestách sveta. Od Bombaja po Nairobi, od São Paula po mesto Mexiko, od Alžírska po Jeruzalem. V každom meste zachytí typické miestne charakteristiky, hoci čerpať bude zo základného projektu v tejto galérii.

Zdroj: focolare.org

Riccardo Maccioni

V súkromnom živote tak ako na verejnosti

Rozhovor s vicepostulátorom v procese blahorečenia zakladateľky Hnutia fokoláre Chiary Lubichovej, tridsaťosemročným Holanďanom Walderym Hilgemanom.

Blahorečenie je prvý, no dôležitý a rozhodujúci krok. Patrí medzi tie, čo pri horskom výstupe udávajú tempo a celý výstup je potom akoby ľahší. Desiateho novembra 2019 sa v Katedrále sv. Petra vo Frascati uzavrela diecézna fáza procesu blahorečenia a svätorečenia Chiary Lubichovej.

To znamená, že po takmer piatich rokoch zhromažďovania dokumentov a svedectiev bude procesný postup pokračovať vo Vatikáne. Ďalej bude skúmať hrdinskosť cností zakladateľky Hnutia fokoláre Kongregácia pre kauzy svätých. A v prípade, že bude potvrdený zázrak, ktorý sa stal na jej príhovor, požiada pápeža, aby ju vyhlásil za blahoslavenú. Pri týchto etapách treba, samozrejme, používať podmieňovací spôsob. Vychádzajme však z niekoľkých istých bodov: čo sa týka vernosti evanjeliu, pri Chiare Lubichovej nebol rozdiel medzi obrazom, ktorý vytváralo jej pôsobenie na verejnosti, a jej súkromným životom. A potom, celé jej bytie bolo zamerané smerom von, mimo seba, v znamení dialógu a stretnutia. Aj samotné povolanie k svätosti prežívala ako Boží dar, s ktorým sa treba podeliť s ostatnými, aby dozrieval aj v nich.

Waldery Hilgeman pokračuje:

„Prvý raz som počul o Chiare Lubichovej ako chlapec, mohol som mať okolo desať rokov, takže aj so zrelosťou a životným entuziazmom zodpovedajúcim tomuto veku. Príťahovala ma skupinka detí, ktoré si osvojovali charizmu jednoty a snažili sa podľa nej žiť. Môj prvý bližší kontakt s Chiarou sa udial

až o mnoho rokov neskôr. V decembri 1998 som sa v Loppiane zúčastnil na medzinárodnej škole pre mladých a prišla tam Chiara, chcela nás pozdraviť, spoznať a porozprávať svoju skúsenosť. Bolo to mimoriadne stretnutie, vedela človeka zaujať a nasmerovať k Bohu.“

Ako vnímate Chiaru po hlbšom spoznaní jej života prostredníctvom jej spisov, dokumentácie a jej odkazu?

Moja výhoda spočívala v tom, že som vyrastal v prostredí charizmy jednoty, takže s pribúdajúcim vekom sa moje vnímanie Chiary menilo, nie preto, že by sa menila ona, ale vďaka môjmu dozrievaniu. V tomto zmysle môžem povedať, že vďaka možnosti spolupracovať na jej procese blahorečenia som pri čítaní spisov zhromaždených kompetentnými inštitúciami lepšie pochopil, že to, čo bolo vidieť navonok, Chiara žila do dôsledkov aj v súkromí. Pri dôležitých rozhodnutiach, ako aj pri prostých každodenných úkonoch, pri prechádzkach aj pri stretnutiach vždy bola v Kristovej prítomnosti.

Čiže život podľa evanjelia v bežnom každodennom živote.

Presne tak, jej svätosť bola každodenná. Pri modlitbe *Anjel Pána* 1. novembra nám Svätý Otec pripomínal, že svätí sú ľudia, ktorých Boh povolal, aby žili po Kristovom boku, ale „s nohami na zemi“, zakúšajú teda každodenné útrapy, úspechy, ale aj bolesti a pády. V tomto zmysle sa Chiara dokonale začleňuje do Cirkvou odporúčanej modernej svätosti, čiže do svätosti, ktorá is-

Opakujem, charizma jednoty nás vedie k nadväzovaniu vzťahov a k dialógu s ostatnými.

te je povoláním, ale aj Božím darom. Takéto povolanie vyžaduje odpoveď a Chiara ju realizovala radikálne. A inovatívne. Nasadila sa pre svätosť, ktorá sa nemá týkať len samého seba, ale má priťahovať a zaangažovať čo najväčšie množstvo ľudí. Takzvaná kolektívna svätosť, ktorú sa snažila až do samého konca naplniť prostredníctvom charizmy jednoty podľa slov evanjelia „ut omnes – aby všetci boli jedno“ (Jn 17, 21). Znamená to, že ja spolu s niekým iným môžeme dosiahnuť „viditeľnú“ mystickú Ježišovu prítomnosť medzi nami, čiže svätosť sa naplňa kráčajúc k Bohu ruka v ruke.

Ďalším inovatívnym aspektom jej odkazu je pozdvihnutie ženy.

Áno, jej odkaz sa potom začlenil do horizontov, ktoré formuloval Druhý vatikánsky koncil, tu sa zveruje žene ústredná rola v spoločnosti a v Cirkvi. Cirkev uznala hnutie ako Máriino dielo. Okrem toho fokoláre má jedno špecifikum, pretože prezidentom je žena. Po Chiare Lubichovej nasledovala Mária Voceová. V súlade s charizmou je pri prezidentovi spoluprezident, fokolárin kňaz.

Myslím, že zozbieranie podkladov si vzhľadom na Chiarinu popularitu vyžadovalo značné úsilie.

Iste, bola to veľmi rozsiahla úloha. Zhromaždená dokumentácia má celkovo 35-tisíc stránok. Bola to náročná a zodpovedná práca, vyžadovala si rozsiahle spracovanie, no Cirkev má v tejto oblasti veľké skúsenosti.

Dá sa pri toľkých vypočutých hlasoch a medzi množstvom prečítaných strán nájsť jedna vodiaca línia, ktorá by nám umožnila lepšie pochopiť Chiaru Lubichovú?

Najviac vystupuje do popredia životná stálosť ženy, ktorá od okamihu, keď si uvedomila a pochopila dar, ktorý pre ňu Boh pripravil, snažila sa s ním deliť a darovať ho ďalej. Opakujem, charizma jednoty nás vedie k nadväzovaniu vzťahov a k dialógu s ostatnými. A Chiara vždy ku každému pristupova-

Foto: CSC

Prísaha. Dr. Waldery Hilgeman, 38-ročný Holanďan, je vicepostulátorom v procese blahorečenia zakladateľky Hnutia fokoláre Chiary Lubichovej.

la bez toho, aby ju obmedzoval jeho pôvod, kultúra či náboženstvo.

Celý proces sa teraz presúva na Kongregáciu pre kauzy svätých.

Začína sa druhá fáza, ktorá sa doslova nazýva rímska, tu sa bude do hĺbky skúmať podstata a zásluhy jej života. Je to obdobie skúmania a hodnotenia toho, čo bolo doteraz zhromaždené.

Ukončenie prvej fázy prijalo Hnutie fokoláre s veľkým uspokojením.

Áno, s obrovskou radosťou, prežívanou však aj veľmi trizvo. Hnutie fokoláre sa venovalo štyri, ba skoro päť rokov tejto práci v modlitbe a vo vnútornom sústreďení a dnes to všetko vyústilo do slávnosti, pretože vidíme, že pre našu zakladateľku sa uzatvorila prvá fáza procesu.

Začali sme prvým kontaktom s Chiarou Lubichovou. Dnes, po päťročnej

práci na skúmaní jej osobnosti, ktorý prvok vás na nej najviac oslovuje?

Povedal by som, že sa vo mne posilnilo hlboké citové puto k jej osobe. Vnútri v duši cítim predovšetkým silnú výzvu byť verný charizme, ktorú Boh daroval Chiare a ktorú ona odovzdala ľudstvu prostredníctvom Máriinho diela, Hnutia fokoláre. Výzva na vernosť, žiť v Božej prítomnosti a pre univerzálne bratstvo.

V čom však bola Chiara Lubichová „najvýnimočnejšia“?

Povedal by som, že v radikálnosti života, v každodennej vernosti, v tom, ako v spiritualite opusteného Ježiša na kríži považovala za svoje bolesti ľudstva, v úsilí naplniť Ježišovu modlitbu „aby všetci boli jedno“, aby mu mohla, tak ako túžila, „priniesť v náručí celý svet“.

Uverejnené v Avvenire, november 2019

Sylvia Hamadejová

Prinášame nové poradenstvo pre dnešnú dobu zlomových zmien

Pomáha spoločnostiam prekopávať ich obchodné modely, organizačnú kultúru a skúsenosti zákazníkov so značkou a tak získať a rozvíjať nové schopnosti a konkurenčné výhody. Na slovenský trh prichádza globálna poradenská firma Consulus Slovakia, s koreňmi v Singapure je prvou európskou pobočkou siete Consulus Global Network. Vychádza z učenia a vízie charizmatičky, zakladateľky Hnutia fokoláre Chiary Lubichovej.

Čo chce Consulus Slovakia priniesť na európsky trh, v čom chce byť iný a ako chce reagovať na výzvy globalizácie, sme sa rozprávali s jeho riaditeľom Stanislavom Lenczom.

Oblasť podnikového poradenstva sa spája s riešením obchodných problémov klientov. Mnohí však túto prácu zužujú na finančné konzultácie. Čo znamená riešiť problémy firmy pomocou externého odborníka?

Myslím, že dve veci sú v tomto smere dôležité. Je to schopnosť, ktorá vychádza zo skúsenosti pozrieť sa na veci z nadhľadu a zároveň správnym spôsobom nastaviť zrkadlo. Teda nielen hovoriť, ale kľásť správne otázky. Je tu však i trochu negatívny moment.

V poslednom čase, aj s udalosťami okolo poslednej veľkej finančnej krízy v rokoch 2008 – 2009, vidíme, že ľudia si poradenstvo často spájajú s podporovaním určitého ekonomického systému, ktorý je zacyklený do seba. Jeho črtami sú napríklad koncentrácia kapitálu alebo podpora procesov, ktoré vedú k tomu, že bohatí sa stávajú bohatšími.

Služi teda bohatým, aby sa veci manipulovali. Z tohto pohľadu je výzvou i redefinovať poradenstvo ako spôsob

prinášania novej vízie do ekonomického systému.

Čo si pod tým máme predstaviť?

Napríklad nájsť spôsob, ako zaviesť inklúziu pre tých, ktorí vypadávajú zo systému ako menej schopní či flexibilní, alebo nájsť spôsob, akým sa postarať o chudobných, ktorí vznikajú pre negatívne dosahy robotizácie alebo pre presúvanie výrobných podnikov či služieb tam, kde to je finančne výhodnejšie.

Čitatelia určite počuli o tom, ako v dnešnej dobe vieme pre špecifické úlohy zapojiť ľudí z autistického spektra, pretože oni sú úžasne schopní pri riešení niektorých úloh, týkajúcich sa algoritmov, pri ktorých treba uvažovať systematickým spôsobom. O tom sa kedysi neuvažovalo.

Kedy je najvhodnejší čas pozvať si konzultantskú firmu?

Je to vtedy, keď vnímame, že sa firma nachádza v situácii, s ktorou nie sme spokojní a chceli by sme mať jasno v tom, čo a prečo robíme. Keď v procese transformácie narážame na ťažšie miesta, to by mohol byť moment, kedy by malo zmysel sa porozprávať.

Hovorili ste o inkluzívnom pracovnom prostredí. Aké výsledky prináša?

Štúdie spoločností ako Google či Apple potvrdzujú, že ak sa vedome a systematicky (*by design*) rozhodneme tvoriť inkluzívne pracovné prostredie, teda psychologicky bezpečné pracovné tímy; ak umožníme ľuďom, aby sa cítili dobre v práci a dávali zo seba to navyše ako dar, lebo veria hlbokému zmyslu práce, ktorú vykonávajú, začína sa diať jav, ktorý sme doteraz nepoznali.

Dochádza k zlomu, ktorý prináša inovatívnosť. Nie však prvoplánovú. V situácii globalizovaného, prepojeného sveta je na úrovni služieb fenomén, ktorý nazývame štvrtá industriálna revolúcia, keď akákoľvek služba sa dá ponúkať odkiaľkoľvek. V konečnom dôsledku však ľudia hľadajú pridanú hodnotu presvedčených ľudí, ktorí robia prácu s chuťou, pretože veria, že má zmysel.

No ak mladí dnes riešia nejakú výzvu, tak je ňou vidina príliš ľahkého úspechu.

Napríklad?

Ak idem do baru na kávu, tá káva môže byť fantastická, ak mi ju však podá čašník, ktorý je znudený a pracuje tam len preto, lebo sa mu nepodarilo nájsť si lepšiu prácu, tak tam nebudem chodiť. Budem chodiť do malého, zafajčeného baru, kde mi čašník podá kávu s úsmevom, pretože to robí rád.

Tento princíp funguje aj vo veľkých komplexných či technologických firmách, ktoré majú zložité vnútorné procesy, lebo toto je akoby nové DNA, ktoré prináša úspech v globalizovanom svete. Dôležité je povedať, že k tomuto sa nedá dospieť spontánne, postupnou evolúciou, toto treba chcieť.

Aký je profil novodobého pozitívneho lídra?

Pre mňa by mal mať štyri kľúčové vlastnosti, ktoré sú podstatné pre dnešnú dobu. Prvou je pokora. Znamená to, že som si vedomý svojho príspevku, ktorý nepreceňujem, ani nepodceňujem. Potom je to zmysel pre jednotu, ktorá vytvára bohatstvo na základe vzájomného obohacovania sa. Následne profesionálnosť.

Teda pripravujem sa, mám prísne kritériá na seba, aby som sa posúval v danej oblasti. A potom je to samotné líderstvo, ktoré sa rodí z predchádzajúcich. Je to teda schopnosť byť autentický, byť sám sebou, a preto byť dôveryhodný. Schopný inšpirovať nielen jednotlivcov, ale i celé tímy.

Kto je pre vás inšpiratívny líder? Prečo?

Historicky Peter Prónay, pod ktorým som pracoval vyše desať rokov. Firmu vybudoval postupne, mal víziu, záležalo mu na ľuďoch a vedel sa za nich postaviť. Ďalej môj priateľ CEO Consulusu Lawrence Chong. Má jasno v hlbokom zmysle svojho života: prispieť k svetu, ktorý je zjednotený, v ktorom ľudia žijú ako bratia.

Pokorne, no cieľavedome spolu so spoločníkmi vytvorili novú poradenskú paradigmu pre dnešnú dobu zlomových zmien. Chiara Lubichová,

nositeľka charizmy jednoty a vízie zjednoteného sveta. Kto ju nepozná, mal by ju chcieť poznať, lebo podľa mnohých – v porovnaní s mojou neporovnateľne osvietenejších hláv z tých najrozličnejších prostredí, tradícií a kultúr – bola prorokyňou dnešnej doby. To je jednoducho fakt. Som nesmierne rád, že som na nich a na ďalších na svojej ceste narazil – nebola to náhoda.

Consulus po 15 rokoch svojej existencie prichádza na Slovensko. Čo chcete ponúknuť v tomto prostredí?

Dosť dlho sme uvažovali, za aký koniec chytiť európsky trh. Skúsenosť Consulusu vychádza z ázijského prostredia, aj keď pôvodná inšpirácia je z európskeho kontextu, z učenia a vízie charizmaticky Chiary Lubichovej.

Našou prvou výzvou je rozvíjať nový druh líderstva, ktoré vie budovať štruktúry, valorizuje hodnoty a ľudí, s ktorými pracuje. Líderstvo, ktoré sa opiera o excelentnosť, skúsenosť a schopnosť operatívneho riadenia a vie vytvárať prostredie, v ktorom sú ľudia motivovaní na spoluprácu v tímoch.

Zároveň vnímam, že je tu pomerne málo firiem, ktoré sú si vedomé svojho poslania v širších súvislostiach. Firiem, ktoré vnímajú firemnú zodpovednosť za svoje okolie novým spôsobom a nezastavia sa len pri nejakej spoločenskej zodpovednosti firiem.

Z podnetu spomínanej Chiary Lubichovej sa zrodila Ekonomika spoločnosti (ES), medzinárodný projekt, ktorého základným cieľom je vykoreniť chudobu a sociálnu nespravodlivosť vo svete, a tým prispieť k budovaniu ekonomického systému a ľudskej spoločnosti. Aký rozmer vniesla ES do Consulusu?

Chiara Lubichová a mnohí ekonómovia hovoria, že budúcnosť firiem spočíva v tom, že budú pracovať pre určitý zmysel.

V tomto duchu Chiara Lubichová, keď v roku 1991 prilietala do São Paula

Budú rásť na spolupráci s druhými a nie na individualistických modeloch uztvárania sa do seba.

a videla obrovskú hranicu medzi svetom prosperity, bohatstva a medzi svetom chudoby, beznádeje a nulových východísk z pohľadu ľudskej existencie, povedala si, že to takto nemôže fungovať a musí tu existovať vzájomná zodpovednosť, schopnosť vzájomne sa posúvať ďalej s vedomým rozhodnutím chcieť veci zmeniť.

Čo zmeniť?

Hovorí o firmách, ktoré fungujú ako podnikateľské subjekty so všetkým, čo k tomu patrí – preto *ekonomika*, a zároveň si uvedomujú spolupatričnosť a skutočnosť, že svet bude fungovať ako lepšie *spoločenstvo* ľudí, alebo bude spieť do záhuby, lebo samo seba zničí. A to nie atómovou vojnou, ale drancovaním prírody, životného a sociálneho prostredia.

Hovorí o firmách, ktoré podnikajú preto, lebo cítia povolanie podnikať a zároveň cítia povolanie meniť ekonomické vzťahy, cítia povolanie zachytávať tých, ktorí vypadávajú z ekonomického systému, a zároveň cítia povolanie pracovať na osvete, aby bolo stále viac ľudí, ktorí chápu, že starým spôsobom sa nedá ísť dopredu. Túto víziu aplikovali firmy a ja Consulus vidím ako jedno z tých laboratórií.

V čom chce byť Consulus iný ako ostatné konzultantské spoločnosti, ktoré sú na našom trhu?

Autentickosťou. To, čo radíme, tým aj žijeme. To sa nedá improvizovať. Je to cesta, na ktorej sa môžeme vzájomne podporovať. Od toho sa odvíja pridaná hodnota Consulusu. Consulus má víziu, ktorú naplňa, s patričnou pozornosťou na projekty so spoločenským a ekonomickým dosahom. V istom zmysle teda balansuje medzi realitou poradenskej siete a ekonomickým hnutím.

Hovoríte, že na Slovensku chcete rozvíjať novodobé líderstvo. Z našej slovenskej mentality však prirodzene nevyplýva líderstvo. Sme národ, ktorý skôr počúval, ako viedol. Môžeme sa naučiť byť dobrí lídri?

Myslím, že to, čo sa niekedy vníma ako slabá stránka, sa môže stať silnou. Napríklad jemnosť alebo nepriebojnosť sa môže stať schopnosťou vtiahnuť druhého. Ak je to nerozhodnosť, z toho sa stane úcta voči názoru druhého.

Minca má vždy dve strany, a keď objavím, že to, čo mám, môže slúžiť druhému a okolie mi umožní používať moje stránky vďaka vzájomnej potrebe, to silné stránky posilňuje a slabé obracia na výhodu.

*Nebáť sa
štartovať nové
veci, naučiť sa
flexibilitu.*

Vnímam tu množstvo cenných ľudí, ktorým záleží na prostredí, v ktorom žijú a pracujú, no niekedy im chýba schopnosť spolupracovať a ten obrovský potenciál vložiť do spoločnej hry.

Ako vnímate silné a slabé stránky Slovákov v biznise?

To, čo my Slováci určite máme, je zmysel pre hodnoty, cit pre dobro. Máme veľa cieľavedomých ľudí, ktorí sa v dnešnom prostredí vyšvihli a zúročili svoju jemnosť, schopnosť intuície a tvrdo na sebe pracovať. To vnímam na sebe i na mnohých, ktorí sa presadili vo svete.

Vo vašom profesionálnom profile sa definujete ako „osoba, ktorá s vášňou interaguje s ľuďmi s cieľom vytvárať lepší svet“. Ako si predstavujete lepší svet?

Lepší svet si predstavujem ako svet ľudí, ktorí poznajú svoju hodnotu, dar života, poznania, dar vzťahov a vedia investovať do vzájomnosti, spolupráce, investovať do rovnováhy medzi prácou, medzi životom pre spoločnosť a komunitu. A najmä investovať do toho, čo je základom ľudskej spoločnosti, to znamená rodina.

Je takéto vnímanie sveta skôr ojedinelé alebo poznáte niekoho, kto má podobnú predstavu sveta?

Za posledné roky objavujem, že na pozadí všetkého, čo sa deje, je nejaký program alebo plán, ktorý beží. Na tých najprekvapujúcejších miestach objavujem ľudí alebo skupiny ľudí, ktorí v sebe objavili rovnako podobnú túžbu.

A trúfam si povedať, že to nie je obmedzené na duchovné pozadie, nie je obmedzené na Cirkev či kresťanské náboženstvo. No je to niečo, čo ja čítam ako vklad Boha do človeka. Je to Program s veľkým P, ktorý beží tisícky rokov a ktorý niekam smeruje.

Čo vás poháňa vpred v tomto idealizme?

Vášeň pre pomoc ľuďom, ktorí sú okolo mňa, objaviť to lepšie v nich. Nastavením zrkadla objaviť to, čo sa chce dostať von a chce byť uchopené. To, čo je na nich krásne. Lebo na sebe som objavil, že vtedy sa dokážu pohnúť z bodu, o ktorom Archimedes hovoril,

ako o pevnom bode, vďaka ktorému pohne zemeguľou.

Myslím, že toto je taký môj bod. Chcel by som byť ten, ktorý pomáha spolu s ďalšími premeniť myšlienky, ktoré sa zdajú iba ideálmi, víziami, na konkrétnu prax a postupy.

Ako konkrétne?

Napríklad poradenstvom alebo inšpiráciou k tomu, aby sa ľudia stali lídrami. Myslím na to, že myšlienka sa môže zhmotniť do konkrétneho postupu, do konkrétnej rady. Do praktiky, ktorú môžem používať v rámci tímu, aby som sa systematicky posúval.

Na záver ešte trochu osobná otázka. Kde a ako nachádzate životný balans medzi pracovným a súkromným životom?

Balans je o balansovaní (úsmev). Consulúskom človek nemôže byť, ak tieto princípy neaplikuje doma. To znamená, že zbytočne budem uveriteľný ako podnikateľ či konzultant, ak nie som schopný budovať môj prvý svet, ktorým je rodina. Moje manželstvo, otcovstvo, moja zodpovednosť za moje najbližšie okolie. Moja uveriteľnosť sa rodí tam.

Stanislav Lencz

Vyštudoval matematiku a fyziku na Univerzite Komenského v Bratislave a dvojročný interdisciplinárny kurz filozofie, teológie, sociológie a sociálnej etiky pri talianskej Florencii. Po rokoch profesionálnej kariéry v oblasti biometrie a identifikačných technológií sa od roku 2018 intenzívne venuje celostnému podnikovému a organizačnému poradenstvu a koučingu, s cieľom pomáhať jednotlivcom a tímom znovuobjaviť svoje poslanie a budovať jednotu v rôznosti. S manželkou Zuzanou má 4 deti.

Zázrak

Často hovorievam, že moja práca je najmä o tom, ako komunikujem so svojimi klientmi. Baví ma navrhovať záhrady, baví ma ich vytvárať, a preto ma vzájomná komunikácia veľmi teší. Niekedy sa však stane, že sa dostanem do sporu, alebo sa musím postaviť na stranu niektorého z manželov a musím hľadiť na to, aby som svojím návrhom našla to najvhodnejšie riešenie.

Stalo sa raz, že pri navrhovaní projektu sa manželia práve rozvádžali a každý z nich mal o záhrade inú predstavu. Nakoniec sa rozišli – začalo rozvodové konanie. Komunikovala som teda iba s jedným z nich, aj to len minimálne. Popri iných zákazkách som sa náhodou stretla aj s manželkou môjho klienta. Debata skĺzla k tomu, že vlastne je jedno, čo bude s ich domom a s ich záhradou, keďže sa rozvádžajú. Trochu som sa stíšila a počúvala. V tom načúvaní a v bolesti, ktorú som z toho mala, som v tej chvíli jasne cítila Božiu prítomnosť

Nevstupovala som do jej rozprávania, iba som počúvala. V jednom momente som však povedala: „Rozvodom sa nič nevyrieši; lepšie je o vzťah bojovať, ako to vzdať; lebo radosť z ví-

ťazstva je oveľa silnejšia ako prehra.“ Náš rozhovor bol krátky, ale cítila som, že Boh vie... Zverila som celú ich situáciu do Božieho srdca, tak ako to vždy robievam.

Po polroku mi tá pani zatelefonovala, že potrebuje vyriešiť záhradu a zmeniť nejaké veci. A ja som sa spýtala: „Ale kde?“ Odpoveď bola jednoduchá: „Vrátila som sa k manželovi. Udobrili sme sa!“

V tej chvíli som prežívala obrovský pocit šťastia!

A tento rok mi prišlo svadobné oznámenie! Prečo? A čo sa stalo? Prečo sobáš, keď sa nerozvedli? Bol to ich sobáš v kostole! So všetkým: s prípravou, s noblesnou slávnosťou – ako sa patrí. Potvrdenie toho, že ich manželstvo platí!

Po istom čase sme sa opäť stretli. Ich príbeh pokračuje. Nevie, či som im nejako pomohla, ale som si istá, že do ich života vstúpil Boh a ja môžem v pokore a v tichosti hovoriť o jeho sláve! „Bože, ďakujem ti! Chcem vždy ísť tam, kde ty kráčaš! Chcem byť tvojou prítomnosťou, tvojím odrazom!“

A. O.

Život s našou babkou

Po smrti dedka prišla do našej domácnosti babka a žila u nás devätnásť rokov. Snažili sme sa jej vytvoriť rodinu, aby sa cítila ako doma a aby napriek šanteniu našich detí našla u nás ticho a pokoj. Bola vždy veľmi pokorná a nenáročná. Nevedeli sme, ako dlho u nás pobudne a ako to zmení chod našej rodiny. Sme veľká rodina, ale chceli sme tento krok urobiť z lásky k nej i k Bohu.

Spočiatku nám aj trochu pomáhala, aj keď nie vždy súhlasila s tým, čo robíme a najmä ako to robíme. Neraz povedala: „Nerobíte, ako vám poviem, robíte po svojom. Ale vidím, že sa máte radi.“ Snažili sme sa jej dávať práce, ako utierať riad, očistiť zeleninu..., aby sa napriek svojmu veku cítila užitočná. Nevynechávali sme ju z nášho rodinného života. Pravidelne sme sa s ňou i s deťmi modlili ruženec, vozili sme ju na svätú omšu, informovali sme ju, kde a čo ideme robiť.

Jej stav sa zrazu prudko zhoršil. Neuvedomovala si, kde je, potrebovala kŕmenie, plienky – aj keď ešte chodila. Prijali sme túto novú realitu a chod celej domácnosti sa tomu musel prispôbiť. Prestavali sme izbu na prízemí, lebo musela byť stále pod kontrolou. Často totiž robila nevídané veci: odchádzala z domu, zabúdala atď.

Táto nová situácia našu rodinu veľmi stmelovala a pomáhala nám v raste. Museli sme brať viac ohľad jeden na druhého.

ho. Keď sme niekde potrebovali odísť, do tejto strážnej služby sa museli zapojiť aj deti.

Nadálej sme sa s babkou spolu modlievali, dávali sme jej čítať knižky, ku koncu aj detské, rozprávkové. Videli sme, ako postupne dozrieva pre nebo. Rozprávala čoraz menej, ale pozoruhodné bolo, že keď sme jej priniesli Eucharistiu, oči sa jej rozžiarili a aj keď už temer nekomunikovala, Otče náš sa jej pery vždy pomodlili.

Na jar prestala chodiť. Už sme ju iba prenášali s kreslom a potom už ostala iba ležať. Napriek intenzívnej starostlivosti celej rodiny sa objavili prvé dekubity. Mnoho ráz iba láska k trpiacemu Ježišovi nám dávala silu ju ošetrovať. Ona to iste vnímala, pretože pri čistení a ošetrovaní rán, ktoré bolo bolestivé, na nás pozerala s porozumením a trpezlivosťou.

Nevedeli sme, ako dlho potrvá jej agónia, ale mali sme v duši pokoj, lebo sme si uvedomovali, že smrť je vyvrcholením života.

V okamihu jej odchodu nám Boh dal zažiť nadprirodzenú radosť a veľký pokoj. Nie je to fráza. Ostalo nám to obidvom navždy hlboko v srdci.

M. a K. Broschovci, archív NM

Máte aj vy podobný príbeh zo života? Podel'te sa!

Svoje svedectvá nám môžete poslať na emailovú adresu casopis@nm.sk. Radi ich uverejníme.

„Boli k nám neobyčajne ľudskí.“ (porov. Sk 28, 2)

Po dvojtýždňovej dobrodružnej plavbe dosiahlo 276 stroskotancov ostrov v Stredozemnom mori. Boli premočení, na konci so silami a vystrašení, zakúsili svoju bezmocnosť pred prírodnými živlami aj čo to znamená hľadiť smrti priamo do očí. Bol medzi nimi aj jeden väzeň, ktorý cestoval do Ríma, kde mal predstúpiť pred cisárov súd.

Tento zápis nie je zo súčasných správ. Je to opis jednej skúsenosti apoštola Pavla, ktorého predviedli do Ríma, aby tam mučeníckym svedectvom završil svoje evanjeli-zачné poslanie.

Podporovaný nezlomnou vierou v Prozreteľnosť, napriek väzenským podmienkam, bol schopný posilňovať všetkých spoluúčastníkov tohto nešťastného dobrodružstva až po pristátie na pláži na Malte.

Tam im obyvateľstvo vyšlo v ústrety, poskytl im miesto okolo veľkého ohňa, aby sa zotavili, a potom sa o nich postarali. Keď sa asi o tri mesiace končila zima, vybavili ich všetkým potrebným na bezpečné pokračovanie v ceste.

„Boli k nám neobyčajne ľudskí.“

Pavol a ostatní stroskotanci zakúsili priateľnosť a konkrétnu ľudskosť národa, ktorý ešte nepoznal svetlo evanjelia. Nebolo to uponáhľané neosobné prijatie, ale ochota poslúžiť hosťom bez kultúrnych, náboženských či sociálnych predsudkov. Takto sa však dá konať len na základe osobnej aj celospoločenskej zaangažovanosti.

Schopnosť prijať druhého je v DNA každého človeka, pretože je stvorený na Boží obraz, nesie-

me v sebe túto pečať milosrdného Boha, aj keď sa v nás ešte nerozhorela kresťanská viera, alebo, naopak, ochabuje. Je to zákon vrytý do ľudského srdca a Božie slovo ho dostáva na svetlo a priraduje mu správnu hodnotu od čias Abraháma¹ až po úžasné Ježišovo zjavenie: „Bol som počestný a pritúlili ste ma.“²

Pán sám nám ponúka silu svojej milosti, len aby naša krehká vôľa dosiahla plnosť kresťanskej lásky.

Pri tejto skúsenosti nás Pavol učí aj dôverovať prozreteľnému Božiemu zásahu a uvedomovať si a oceňovať dobro prijaté vďaka konkrétnej láske mnohých ľudí, ktorých stretáme na svojej životnej ceste.

„Boli k nám neobyčajne ľudskí.“

Tento verš zo *Skutkov apoštolov* navrhli kresťania rôznych cirkví na Malte ako motto pre Týždeň modlitieb za jednotu kresťanov v roku 2020³.

Tieto komunity spoločne podporujú početné iniciatívy, ktoré sa venujú chudobným a migrantom: rozdeľujú potraviny, odevy a hračky pre deti, alebo vyučujú angličtinu, aby im uľahčili zaradiť sa do nového spoločenstva. Snažia sa o rozšírenie možností priateľského prijímania, ale tiež posilňovať spoločenstvo medzi kresťanmi z rôznych cirkví, aby tak svedčili o jedinej viere.

Aké svedectvo o Božej láske prinášame bratom my? Ako prispievame k budovaniu zjednotených rodín, solidárnych miest a skutočne ľudských komunít? Chiara Lubichová nám radí:

„Ježiš nám ukázal, že milovať druhého znamená prijímať ho takého, aký je, takým spôsobom, ako

on prijal každého z nás. Prijímať druhého s jeho vkusom, názormi a chybami, v jeho odlišnosti. (...) Vytvoriť mu v nás priestor tým, že z nášho srdca odstránime všetku zaujatosť, posudzovanie a odmietaťvý pocit. (...) Najväčšiu slávu vzdávame Bohu úsilím prijímať svojho bližného, pretože vtedy kladieme základy bratského spoločenstva, a nič nevyvoláva u Boha väčšiu radosť ako jednota medzi ľuďmi. Jednota priťahuje Ježišovu prítomnosť medzi nás a jeho prítomnosť premieňa všetko. Pristupujme teda ku každému bližnému s vôľou prijať ho celým srdcom a skôr alebo neskôr s ním dospieť ku vzájomnej láske.“⁴

Letizia Magriová

¹ Porov. Gn 18, 1-16.

² Mt 25, 35

³ Týždeň modlitieb za jednotu kresťanov sa slávi každý rok, na severnej pologuli bude od 18. do 25. januára, na južnej pologuli bude medzi sviatkami Nanebovstúpenia Pána a Turícami.

⁴ Ch. Lubichová, *Parola di Vita dicembre 1986*, tamtiež, *Parole di Vita*, spracoval Fabio Ciardi (Opere di Chiara Lubich 5; Città Nuova, Rím 2017), s. 375-376.

Slovo života pre deti

„Boli k nám neobyčajne ľudskí.“ (Sk 28, 2)

Sv. Pavla zajali a poslali do Ríma, aby tam bol súdený. Pasažieri počas plavby na mori zažili veľkú búrku.

Po dvojtýždňovej plavbe na rozbúrenom mori dosiahli ostrov Malta v Stredozemnom mori.

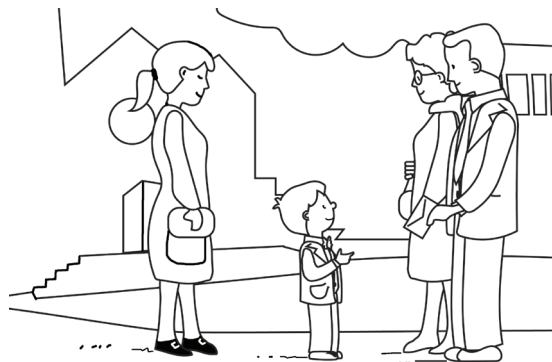

Obyvatelia ostrova ich prichýlili s veľkou láskou a pripravili im oheň na zahriatie. Pavol s nimi ostal tri mesiace.

Prijat' s láskou každého, koho stretneme.

Ján ide tento rok na prvé sväté prijímanie, je veľmi šťastný, no namiesto darov si na oslavu vypýtal peniaze.

„Načo ti budú?“ pýtajú sa ho. Ján odpovedá: „Chcel by som ich darovať kamarátom z Iraku, deťom, ktoré trpia pre vojnu.“

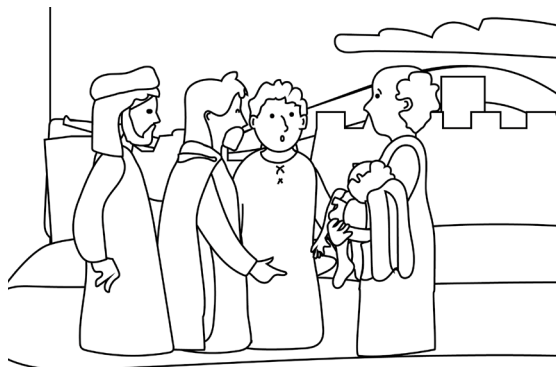

Zistil som, že vďaka Ježišovi sme všetci bratia a jeho láska nás učí vzájomnej láske, aj keď žijeme ďaleko jedni od druhých a sme iného vierovyznania.

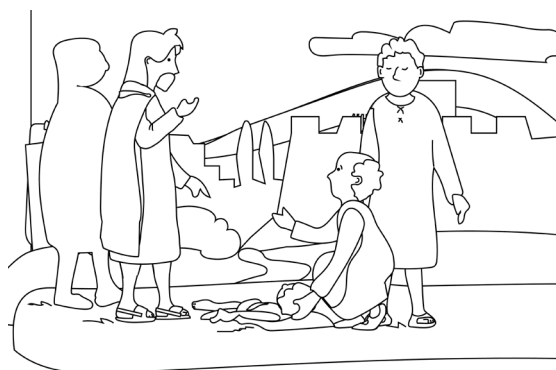
Slovo života pre deti

Ježiš, pomôž mi
ostať v tvojej láske.

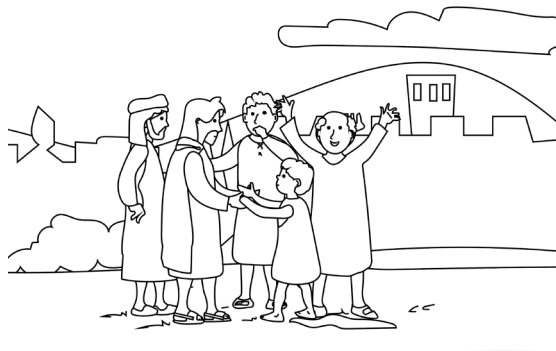
„Chlapcov otec hneď vykrikol: ‚Verím. Pomôž mojej nevere!‘“ (Mk 9, 24)

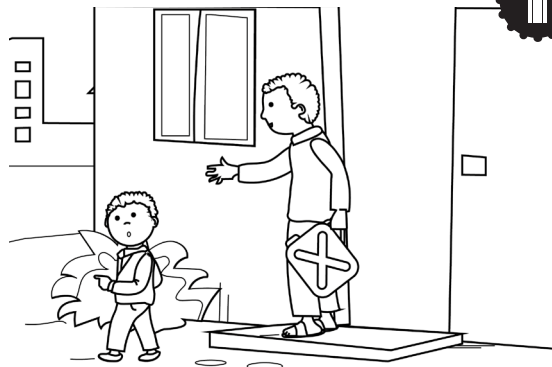
Ježiša na ceste do Jeruzalema sprevádzajú apoštolí. Približuje sa k nemu jeden otec, ktorý prosí o uzdravenie svojho dieťaťa.

Ježiš mu odpovedá: „Ak máš vieru, všetko je možné.“ Otec ho prosí, aby posilnil jeho vieru.

Ježiš chytí dieťa za ruku a uzdravuje ho.

Keď som odchádzal pekne oblečený do kostola, otec ma požiadal, aby som išiel po vodu, ale ja som odmietol.

Išiel som do kostola, no cestou som počul v srdci hlas, ktorý mi hovoril, aby som sa vrátil.

A tak som sa vrátil. Priniesol som otcovi vodu a vydal som sa opäť do kostola.

SLOVO ŽIVOTA PRE MLADÝCH

JANUÁR 2020

„Boli k nám neobyčajne ľudskí.“ (Sk 28, 2)¹

Drahý Daniel, keď som dnes šiel do školy, videl som chlapca na vozíčku s jeho mamou. Opýtala sa ma, či by som jej syna mohol odprevadiť do jedálne. Mal som príležitosť urobiť malý skutok lásky, a tak som hneď súhlasil. Mal som tam totiž tiež namierené. Tak sa začalo naše pekné priateľstvo.

Volá sa Luis a povedal mi, že mal ťažkú nehodu. Po takmer ročnom liečení to bol jeho prvý týždeň v škole. Aby sme mohli viac komunikovať a zistiť, čo máme spoločné, vymenili sme si adresy sociálnych sietí.

Dnes sme mali s Luisom super deň. Spolu sme obedovali a ja som cítil, že naše priateľstvo rastie. Povedal som mu svoju skúsenosť, ktorú prežívam so skupinkou Slova života, a pozval som ho na naše stretnutie, aby spoznal ostatných chlapcov z mojej štvrte, ktorí sa tak ako ja snažia žiť podľa evanjelia.

Dnes som sa snažil ešte viac zlepšiť toto naše priateľstvo. Šli sme s Luisom do mesta, aby sme kúpili darček pre jeho mamu, a potom som ho odprevadil domov. Zdalo sa mi, že v istej chvíli bol trochu smutný. Zabudol som teda na svoj poobedňajší program a ostal som s ním, aby som ho vypočul. Tak ako minulú sobotu aj zajtra pôjdeme s niektorými chlapcami zo spoločenstva s Luisom na prechádzku do parku.

Karol

Prepísal som jednu myšlienku od Chiary Lubichovej, ktorá mi pomáha žiť podľa tohto slova života.

„Ježiš nám ukázal, že milovať druhého znamená prijímať ho takého, aký je, takým spôsobom, ako on prijal každého z nás. Prijímať druhého s jeho vkusom, názormi a chybami, v jeho odlišnosti. Najväčšiu slávu vzdávame Bohu úsilím prijímať svojho blížneho, pretože vtedy kladieme základy bratského spoločenstva, a nič nevyvoláva u Boha väčšiu radosť ako jednota medzi ľuďmi. Jednota priťahuje Ježišovu prítomnosť medzi nás a jeho prítomnosť premieňa všetko. Pristupujme teda ku každému blížnemu s vôľou prijať ho celým srdcom a skôr alebo neskôr s ním dospieť ku vzájomnej láske.“²

Upravené Centrom Mladí za jednotu
centro.rpu@focolare.org

¹ Tento verš zo *Skutkov apoštolov* navrhli kresťania rôznych cirkví na Malte ako motto na Týždeň modlitieb za jednotu kresťanov v roku 2020.

² Ch. Lubichová, *Parola di Vita dicembre 1986* (Opere di Chiara Lubich 5; Città Nuova, Rím 2017).

SLOVO ŽIVOTA PRE MLADÝCH

FEBRUÁR 2020

„Chlapcov otec hneď vykrikol: ‚Verím. Pomôž mojej nevere!‘“ (Mk 9, 24)

V priebehu svojho pôsobenia sa Ježiš stretol s množstvom ľudí a každému pomáhal v jeho ťažkostiach. Teraz ho vidíme, ako reaguje na výkrik o pomoc otca, ktorý ho žiadal o uzdravenie svojho vážne chorého dieťaťa. Na to, aby sa zázrak stal, Ježiš od tohto otca žiadal jednu vec: mať vieru. Evanjelium nám však predkladá paradox: máme uznať svoju slabosť, svoje obmedzenia či krehkosť ako východiskový bod na nadviazanie vzťahu s Bohom a s ním sa podieľať na jednom z najväčších víťazstiev, akým je univerzálne bratstvo.

Ježiš nás celým svojím životom učil logike služby a voliť si posledné miesta. Je to najlepšia pozícia, aby sme mohli zdanlivú prehru premeniť na víťazstvo, nie však na egoistické a prchavé, ale na spoločné a trvalé.

Už nejaký čas cítim vo svojom vnútri silné myšlienky o viere. Obdobie plné pochybností, ktoré ničí moje istoty. Prestala som sa modliť a neviem, či stále verím v Boha, ktorý miluje všetkých.

Roberta, 16

Čo pre každého z nás znamená veriť?

Chiara Lubichová raz odpovedala takto:

„Veriť znamená cítiť, že Boh na nás hľadá a miluje nás, znamená vedieť, že nič, žiadna naša modlitba, žiadne slovo, pohyb, radostná, smutná alebo bezvýznamná udalosť, žiadna choroba alebo čokoľvek... neunikne Božiemu zraku.

A ak Boh je Láska, jediným logickým dôsledkom je úplná dôvera v neho. Môžeme mať teda takú dôveru, ktorá vedie k častému rozhovoru s ním, môžeme mu predkladať svoje zámery a plány. Každý z nás sa môže odovzdať do jeho lásky a byť si istý pochopením, útechou a pomocou.

Môžeme ho požiadať: ‚Pane, daj mi zostať v tvojej láske. Daj, aby som nikdy žiadny okamih neprežíval bez toho, aby som cítil, uvedomoval si a vďaka viere alebo aj skúsenosti vedel, že ma miluješ, že nás miluješ.‘ A potom, keď milujeme, v zápale lásky sa naša viera stane rýdzou a pevnou. Nielenže budeme veriť v Božiu lásku, ale budeme ju hmatateľným spôsobom v našej duši aj cítiť a uvidíme, ako sa okolo nás dejú ‚zázraky.‘“²

*Upravené Centrom Mladí za jednotu,
centro.rpu@focolare.org*

¹ Na tento mesiac predkladáme to isté Slovo života, podľa ktorého sa nemecká skupina kresťanov z rôznych cirkví rozhodla žiť po celý rok.

² Ch. Lubich, *Parola di Vita ottobre 2004* (Città Nuova, Rím 2017), s. 732-734.

**„Chlapcov otec hneď vykrikoval:
,Verím. Pomôž mojej nevere!‘“
(Mk 9, 24)¹**

Ježiš, sprevádzaný učeníkmi, bol na ceste do Jeruzalema. Už ich začínal pripravovať na rozhodujúci okamih: na odmietnutie zo strany náboženskej vrchnosti, na odsúdenie a smrť zo strany Rimanov a na ukrižovanie, po ktorom bude nasledovať vzkriesenie.

Pre Petra a ostatných, čo ho nasledovali, to bola ťažká téma na pochopenie. *Evanjelium podľa Marka* nás však sprevádza týmto postupným odkrývaním Ježišovho poslania: zavŕšiť definitívnu spásu ľudstva cez slabosť utrpenia.

V priebehu svojho pôsobenia sa Ježiš stretol s množstvom ľudí a každému pomáhal v jeho ťažkostiach. Teraz ho vidíme, ako reaguje na výkrik o pomoc otca, ktorý ho žiadal o uzdravenie vlastného vážne chorého dieťaťa, pravdepodobne epileptika.

Na to, aby sa zázrak stal, Ježiš od tohto otca žiadal jednu vec: mať vieru.

**„Chlapcov otec hneď vykrikoval:
,Verím. Pomôž mojej nevere!‘“**

Otcova veľmi hlasná odpoveď, vyslovená pred celým zástupom, ktorý sa okolo Ježiša zhromaždil, sa javí protirečivá. Tento človek, podobne ako často aj my, zakúsil krehkosť viery, neschopnosť v plnosti dôverovať Božej láske, jeho plánu šťastia pre každého z nás.

Na druhej strane Boh dôveruje človeku a nič nespraví bez jeho prispenia, bez jeho slobodného áno. Žiada si našu časť, aj keď malú: musíme vo svojom svedomí rozpoznať jeho hlas, dôverovať mu a milovať, keď príde naša chvíľa.

**„Chlapcov otec hneď vykrikoval:
,Verím. Pomôž mojej nevere!‘“**

Veľká časť kultúry, v ktorej žijeme, vyzdvihuje najrozličnejšie formy agresivity ako úspešný nástroj na dosiahnutie úspechu.

Evanjelium nám však predkladá paradox: máme uznať svoju slabosť, svoje obmedzenia či krehkosť ako východiskový bod na nadviazanie vzťahu s Bohom a s ním sa podieľať na jednom z najväčších víťazstiev, akým je univerzálne bratstvo.

Ježiš nás celým svojím životom učil logike služby a voliť si posledné miesta. Je to najlepšia pozícia, aby sme mohli zdanlivú prehru premeniť na víťazstvo, nie však na egoistické a prchavé, ale na spoločné a trvalé.

**„Chlapcov otec hneď vykrikoval:
,Verím. Pomôž mojej nevere!‘“**

Viera je dar, o ktorý môžeme a musíme vytrvalo prosiť, potom môžeme s Bohom spolupracovať na otváraní ciest nádeje pre mnohých.

Chiara Lubichová napísala: „Veriť znamená cítiť, že Boh na nás hľadí a miluje nás, znamená vedieť, že nič, žiadna naša modlitba, žiadne slovo, pohyb, radostná, smutná alebo bezvýznamná udalosť, žiadna choroba alebo čokoľvek... neunikne Božiemu zraku. A ak Boh je Láska, jediným logickým dôsledkom je úplná dôvera v neho. Môžeme mať teda takú dôveru, ktorá vedie k časťmu rozhovoru s ním, môžeme mu predkladať svoje zámery a plány. Každý z nás sa môže odovzdať do jeho lásky a byť si istý pochopením, útechou a pomocou. (...) Môžeme ho požiadať: „Pane, daj mi zostať v tvojej láske. Daj, aby som nikdy žiadny okamih neprežíval

bez toho, aby som cítil, uvedomoval si a vďaka viere alebo aj skúsenosti vedel, že ma miluješ, že nás miluješ.‘ A potom, keď milujeme, v zápale lásky sa naša viera stane rýdzou a pevnou. Nielenže budeme veriť v Božiu lásku, ale budeme ju hmatateľným spôsobom v našej duši aj cítiť a uvidíme, ako sa okolo nás dejú ‚zázraky.‘²

Letizia Magriová

¹ Na tento mesiac predkladáme to isté Slovo života, podľa ktorého sa nemecká skupina kresťanov z rôznych cirkví rozhodla žiť po celý rok.

² Ch. Lubichová, *Parola di Vita ottobre 2004*, v tamtiež, *Parole di Vita*, spracoval Fabio Ciardi (Opere di Chiara Lubich 5; Città Nuova, Rím 2017), s. 732-334.

Adriana Masottiová

Božia služobníčka Chiara Lubichová

V talianskej Diecéze Frascati prebehlo slávnostné ukončenie diecéznej fázy procesu blahorečenia a svätorečenia Božej služobníčky Chiary Lubichovej. Proces teraz prešiel na Kongregáciu pre kauzy svätých vo Vatikáne. O osobnosti a spiritualite zakladateľky Hnutia fokoláre sa rozprávame s Jesúsom Moránom, spoluprezidentom hnutia.

Kto je Chiara Lubichová

Narodila sa v Tridente 22. januára 1920, pri krste dostala meno Silvia. Meno Chiara si vybrala, keď sa 7. decembra 1943 zasvätila Bohu, inšpirovala ju sv. Klára z Assisi, obdivovala jej radikálnosť. Tento prvý krok spojenia s Bohom absolvovala osamote, no o niekoľko rokov sa niekoľko miestnych dievčat rozhodlo nasledovať jej cestu a neskôr niekoľko chlapcov. Zakrátko už bola v Tridente komunita okolo 500 osôb, ktoré uprostred tragédií druhej svetovej vojny s nasadením žili podľa Ježišovho prikázania vzájomnej lásky, cítili a verili, že Boh je Otcom všetkých, a toto bola ich odpoveď na jeho lásku. A vzájomná láska podľa Ježišovho prislúbenia vyvoláva jeho prítomnosť uprostred svojich.

Ak sme zjednotení, je medzi nami Ježiš. To je tá najväčšia hodnota. Má to väčšiu hodnotu než akýkoľvek iný poklad, ktorý môže vlastniť naše srdce: väčšiu než matka, otec, bratia, deti. (...) I táto hodina je jeho hodinou: nielen hodinou nejakého svätca, lež jeho hodinou! Hodinou Ježiša medzi nami, hodinou toho, ktorý žije v nás, čo utvárame v jednote lásky jeho tajomné telo.

Ch. Lubichová

Ježišova modlitba: aby všetci boli jedno

V úkryte si počas bombardovania so spoločníckami čítali evanjelium a tu sa Chiara pristavila na stránke, na ktorej našla špecifické Božie povolanie. Na tej strane bola Ježišova modlitba

k Otcovi: „No neprosím len za nich, ale aj za tých, čo skrze ich slovo uveria vo mňa, aby všetci boli jedno ako ty, Otče, vo mne a ja v tebe, aby aj oni boli v nás jedno.“ Spolu sa vyslovili, že budú žiť pre túto modlitbu. A jednota sa v skutku stala srdcom charizmy, ktorú Chiare neskôr Cirkev uznala, keď po hlbokom skúmaní potvrdila Štatúty Diela, ktoré sa medzitým zrodilo a postupne rozšíri- lo na všetky svetadiely.

Žime teda v láske, okamih za okamihom, tým životom, ktorý nám dáva on!

Bratská láska je základné prikázanie. Ním nadobúda hodnotu všetko, čo je prejavom úprimnej bratskej lásky. Nič nemá cenu, ak to robíme bez citu lásky k bratom, lebo Boh je Otec a on má v srdci ustavične a jedine svoje deti.

Ch. Lubichová

Chiara Lubichová, žena dialógu

Snaha o jednotu a univerzálne bratstvo bola na pozadí každej iniciatívy. Z nich pramenia nespočetné dialógy, ktoré Chiara a hnutie v priebehu rokov nadväzovali s ostatnými zložkami v Katolíckej cirkvi, s cirkvami iných kresťanských vyznaní a s členmi iných náboženstiev: s moslimami, budhistami, hinduistami, sikhmi a s ďalšími. Podobne vznikol aj projekt Ekonomiky spoločenstva alebo diela sociálneho charakteru. Chiare Lubichovej boli pri viacerých príležitostiach udelené rôzne ceny, prestížne ocenenia a čestné dok-

*Nič nemá cenu,
ak to robíme
bez citu lásky
k bratom, lebo
Boh je Otec
a on má v srdci
ustavične a jedine
svoje deti.*

toráty vo viacerých oblastiach. Aká však bola v súkromí, aký bol jej vzťah s Bohom? A aké prvky svätosti sa u nej prejavujú v tejto prvej fáze procesu blahorečenia a svätorečenia? Odpovedá Jeesús Morán, španielsky kňaz a filozof, ktorý stojí vo vedení Hnutia fokoláre po boku Márie Voceovej.

Pri začatí procesu blahorečenia Mária Voceová povedala, že celé hnutie bude musieť ešte intenzívnejšie kráčať cestou k svätosti. Deje sa to? A čo znamená pre hnutie dnešný deň?

V skutočnosti to bolo takto, Chiara nás už za svojho života, od osemdesiatych rokov, vyzývala najmä žiť svoj život zvlášť ako svätú cestu. Základ tejto svätej cesty v podstate spočíva v radikálnom živote podľa Božieho slova a v kolektívnom úsilí stať sa svätými spoločne, čo je skutočne typická charakteristika spirituality jednoty, Chiarinej spirituality, daru, ktorý dostala od Duchu Svätého. Dnešný deň pre nás nepredstavuje zvláštny pamätný akt, pretože nám ani tak nejde o prestíž hnutia či o prestíž Chiary, je to skôr impulz pre ešte radikálnejšie prežívanie tejto kolektívnej spirituality a kolektívnej svätosti, ktorú si Chiara priala a ktorá je založená na živote podľa Slova. Ide najmä o to, aby sme vzájomnou láskou vytvárali medzi nami prítomnosť Svätého – Ježiša, svätými nás robí samotný Ježiš, ani nie tak naše zásluhy, alebo to, čo sami dokážeme spraviť.

Keď hľadíme na Chiarinu osobnosť, ktoré prvky svätosti sú rozpoznateľné a vystúpili do popredia počas tejto prvej fázy skúmania?

Myslím, že celý Chiarin život bol zameraný na radikálne darovanie sa Bohu a bratovi. Všetko, čo sa zrodilo v tom, čo dnes predstavuje Máriino dielo, nesie tento znak a je plodom lásky k Bohu a k blížnemu a toto nasadenie je evidentne trvalé a bez prerušenia, pretože tu nejde len o osobné spojenie

s Bohom, ktoré bolo u Chiary veľmi silné, ale o pozornosť na všetko, čo môže byť láskou. A všetko, čo sa v hnutí zrodilo, všetky diela boli plodom tejto pozornosti voči Ježišovi, ktorý je v bratovi. Na Chiare sme videli, že táto konkrétna láska bola u nej konštantná a to počas celého jej života, ako to uvádzajú teológovia a tiež historická komisia, keď študovali Chiarinu osobu v tejto prvej fáze.

Chiara Lubichová bola vždy usmievavá, žiarivá, no prechádzala vo svojom živote aj okamihmi duchovných a vnútorných ťažkostí?

Nepochybne. Môžeme povedať, že Chiarina svätosť sa nedá pochopiť bez toho, čo objavila v tajomstve ukrižovaného Ježiša, bez okamihu opustenia. Toto je podstatné pre pochopenie Chiarinej a kolektívnej svätosti, pretože práve toto radikálne objatie Ježiša Opusteného umožnilo túto trvalú extázu nielen smerom k Druhému s veľkým D, ale aj smerom k druhému. Pri Chiare treba rozlišovať dva aspekty noci, ktorú vždy spomínajú svätí. Osobné noci, ktoré prežívala v neistote, napríklad pri čakaní na cirkevné schválenie v päťdesiatych rokoch, alebo ďalšie osobné noci najrozličnejšieho typu, ktoré sú

tajomstvom vzťahu každého charizmatika s Bohom, ale aj tej, ktorú nazvala „nocou Boha“, čo znamená stratiť Boha v nás samých preto, aby sme sa priblížili Bohu v druhom, Bohu uprostred nás. V tomto zmysle môžeme povedať, že Chiara za každý okamih svetla platila, a presne toto je jeden z aspektov, ktorý vystúpil na povrch počas tejto prvej fázy diecézneho procesu.

Teraz sa začína druhá fáza, všetko bude zverené Kongregácii pre kauzy svätých, a tak pre Hnutie začína nové obdobie očakávania.

Áno, ja však trvám na jednej veci. My totiž nežijeme v očakávaní toho, že Chiara bude vyhlásená za svätú, pretože tak by hnutie získalo väčšiu prestíž. To, na čom nám naozaj záleží, je, aby svetlo, ktoré sme od Chiary dostali, získalo väčšiu univerzálnosť, aby to isté svetlo mohlo byť širšie poznané a mohlo osvetľovať mnoho iných ľudí. My veľmi dobre vieme, že so začiatkom druhej – vatikánskej fázy – začíname Chiaru strácať. V tom zmysle, že čím bude Chiara vo svojej svätosti viac verejne uznávaná, o to menej bude patriť nám, pretože bude patriť Cirkvi, ľudstvu a Bohu.

Zdroj: www.vaticannews

Foto: CSC

Zapečatené materiály

Lucia Abignenteová

Noc strašná a žiarivá

1920
Chiara
Lubichová
2020

Chiara Lubichová bola zakladateľka a prvá prezidentka Hnutia fokoláre, ako aj plodná autorka. Pri blížiacom sa stom výročí jej narodenia (1920) si pripomenieme niektoré dôležité etapy.

Roky 1951 – 1954

„Nadišla noc. Strašná, no vie to pochopiť iba ten, čo to zažil. [...] Obrala ma o fyzický i duchovný život. Nemala som zdravie (tým najhroznejším a najkrutejším spôsobom) a chýbal mi pokoj, teda Boh.“ Takýmito slovami 18. marca 1952 opísala Chiara Lubichová drsnosť skúšky, ktorá zasiahla jej osobný život.

Po obvineniach, ktoré boli vznesené na jar 1948, začal tridentský biskup Carlo de Ferrari diecézne skúmanie, ktoré sa pre rodiace sa hnutie skončilo pozitívne. Informácie sa však už dostali k Svätému oficiu v Ríme. Najvyššia kongregácia tak začala hnutie preverovať. Toto obdobie trvá až do roku 1964. Chiara je viackrát pozvaná na rozhovor. Musí zachovávať tajomstvo, v samote a v plnej poslušnosti prijíma nariadenie vzdialiť sa od hnutia, ak to bude potrebné. „Je to pravda: kríž bol ťažký a takým aj zostáva. V týchto dňoch som pochopila Ježiša. Som však šťastná, Výsosť,“ píše Mons. de Ferrarimu 5. januára 1951 a pokračuje: „Ježiš mi dal milosť, aby som bola pripravená prijať akékoľvek rozhodnutie zo strany Cirkvi. [...] Som šťastná, Výsosť, že môžem darovať Bohu všetko, čo cezo mňa v nadprirodzenej oblasti urobil. Uisťujem Vás, že nech sa udeje čokoľvek, vždy budem verná svojmu opustenému Ježišovi a úplne verná Cirkvi!“ V prvých mesiacoch roku 1951 dostanú niektorí rehoľníci príkaz prerušiť vzťahy s hnutím. Taktiež poslanec Igino Giordani, ktorý sa k vznikajúcemu hnutiu priblížil, dostane radu, aby sa od neho dištan-

coval. Pozornosť Svätého officia sa však sústreďí na osobu a poslanie Chiary, mladej ženy, ktorá stojí na čele rôznych skutočností. Ôsmeho februára 1952 príde rozhodnutie, ktoré bolo ohlásené už pred mesiacmi: „Hnutie už nie je v rukách Lubichovej,“ píše dôverne otec Enrico Corrà Mons. de Ferrarimu, pričom ho informuje o usmernení Svätého officia². Na druhý deň Chiara zostaví list, v ktorom sa vzdáva vedenia hnutia a „zostáva len jednoduchou fokolarínkou“. Otcovi Enricovi Corrà sa zdôverí: „Som veľmi rada, otče, že môžem ponúknuť tento svoj malý príspevok za uskutočnenie Ježišovho závetu: ‚Aby všetci boli jedno.‘“ Chiara list ukončuje slovami: „V Ježišovi Ukrižovanom.“³ Na jej miesto je menovaná Giosi Guellová, jedna z jej prvých spoločníčok. „Smrť z lásky“, takto hovorí Chiara o kroku, ktorý od nej žiadali a ktorý prežíva vo svetle tajomstva Máriinho *stabat* pri nohách kríža. Podľa logiky pšeničného zrna, ktoré keď odumrie, prináša plody, aj tento čas milosti sa ukáže ako plodný: oheň sa šíri a prekračuje hranice Talianska. Črtajú sa nové povolania. V novembri 1953 sa Giordani, ktorý je svedkom toho, ako sa skupinka fokolarínok a fokolarínov zasnávajú Bohu, pochvalne a slovami očarenia vyjadruje o povolaní k panenstvu, až v Chiare vzbudí intuíciu, že práve on zasadil semiačko, ktoré umožní vstup osôb žijúcich v manželstve do fokoláre. „Pamätám si, ako sme azda pre túto pokoru – pretože pokora vždy priťahuje Božiu pozornosť –, povedali: ‚Počuj, Foco, čo ti vlastne chýba? [...]“

Bolo to „obdobie, keď sa mal ukrižovaný a opustený Ježiš v našej duši udomáčniť spôsobom myslenia, ktorý teraz všetci poznáme: bez neho by Hnutie fokoláre nejestvovalo v minulosti, prítomnosti, ani v budúcnosti, lebo by nejestvovala jednota.

Je to pravda, kríž bol ťažký a takým aj zostáva. V týchto dňoch som pochopila Ježiša. Som však šťastná.

Mons. Carlo de Ferrari, prvý zľava, počúva skúsenosť istého dievčaťa na mariapoli.
Mons. Carlo de Ferrari ako prvý schváli hnutie. Tretí zľava Mons. Pavol Hnilica.

Ak je opustený Ježiš pre teba všetkým, si prázdny od seba a plný Boha; ak si plný Boha, si živou láskou: ak si živou láskou, Boh žije v tebe: kto je teda viac panicom než ty?“ Chiara mu preto navrhuje: „Prečo toto zasvätenie sa opustenému Ježišovi, byť láskou, nepoložíš na oltár aj ty? Prečo sa aj ty takto neoddáš nášmu Ideálu?“ A tak sa Foco zasväcuje Bohu ako prvý ženatý fokolárin.

Je to okamih radosti a svetla, ktorý pozhná otec Giovanni Battista Tommasi z rehole stigmatínov. Je to odborník, ktorého Mons. Ferrari od roku 1949, v náročnom období, keď sa očakávalo schválenie hnutia zo strany rímskej Cirkvi, postavil vedľa Chiary. Otec Tommasi Chiaru podporuje a povzbudzuje, pomáha jej „čítať“ neistú a bolestnú situáciu vo svetle noci svätého Jána z Kríža. Zdravie múdreho rehoľníka sa však začína zhoršovať. So srdcom plným vďačnosti mu práve mladé dievča Chiara oznámi, že jeho stretnutie s Bohom sa blíži. Stane sa tak 2. januára 1954. Niekoľko mesiacov nato, 4. apríla 1954, Mons. Ferrari vysväti v Tridente za kňaza Pasquala Foresiho. Giordani zdôrazňuje mariánsku pečať kňazstva, ktoré po prvý raz prijíma fokolárin. Cirkev medzitým ďalej skúma hnutie. Otec Corrà dospeje k osobnému presvedčeniu

o cirkevnej hodnovernosti rodiaceho sa Diela. Nahradí ho však nový vizitátor, otec Alfonso Orlini. Z rovnakých dôvodov ako jeho predchodca aj on ukončí svoj mandát po troch rokoch. Ako neskôr Lubichová povie, bolo to „obdobie, keď sa mal ukrižovaný a opustený Ježiš v našej duši udomáčniť spôsobom myslenia, ktorý teraz všetci poznáme: bez neho by Hnutie fokoláre nejestvovalo v minulosti, prítomnosti, ani v budúcnosti, lebo by nejestvovala jednota“⁴

V tom istom roku 1954 má Chiara vnuknutie, že Láska sa prejavuje v siedmich aspektoch rovnako ako lúč svetla, ktorý keď prechádza kvapkou vody, rozkladá sa do siedmich farieb dúhy. Láska, Ježišov život v nás, vedie k spoločenstvu (červená). Láska nie je uzavretá do seba samej, no zo svojej podstaty sa šíri (oranžová). Láska pozdvihuje dušu (žltá). Láska uzdravuje (zelená). Láska pojíma viacero osôb do spoločenstva (modrá). Láska je zdrojom múdrosti (indigová). Láska mnohých spája v jedno, láska je jednota (fialová).

9. februára 1951

Výsosť,
Váš pozdrav ma rozplakal.
Evanjelium, ktoré je mojím svetlom, mi hovorí: „A urobím všetko, o čo budete

prosiť v mojom mene...“ (Jn 14, 13). Ja som však nemala vieru prosiť, aby sa môj zármutok zvrátil, pretože každý deň dochádza k obráteniam (denne ich je viacero a sú to ‚velké ryby‘), a myslím si, že sú plodom aj tohto kríža, ako aj lásky všetkých tých, ktorí žijú pre Jednotu, a celého spoločenstva svätých.

V to ráno som však prosila Otca v Ježišovom mene o túto milosť pre Vás... A Vy mi teraz píšete, že ju očakávate pre mňa. Výsosť, videla som tolkkú lásku Cirkvi a tak silne som ju vnímala, že nemôžem neplakať. Výsosť, alebo lepšie, otče, keby ste len vedeli, aké spojenie s Bohom mi priniesol tento kríž!

Ako by som naňho hľadela tvárou v tvár, hoci ho očami nevidím. Život je raj, raj!

A všetko obklopuje oheň! [...] Ak kríž prináša tieto plody... Ja však túžim po tom, aby mi bol odňatý, pretože si to Vy prajete.

V dcérskej oddanosti,
Chiara

List Chiary Lubichovej
Mons. Carlovi de Ferrarimu,
9. februára 1951.

Titul „Výsosť“, ktorý zrušil pápež Pius XII. v roku 1953, bol spojený s Tridentským kniežacím biskupstvom; používal sa osem storočí.

Luigino Bruni

Reformy duše a komunit budú mať úspech, ak dokážeme zostať v novej tme

„Existujú vlastnosti či schopnosti, ktoré nedokážem nadobúdať sám: bezúhonnosť, príťažlivosť, skromnosť, humor. Akýkoľvek okamih čo i len letmej reflexie zotrie aj takéto kvety, sú totiž, len kým si ich neuvedomujem. Inými slovami, ten istý subjekt nemôže aj nimi byť, aj ich vysloviť.“

Vladimír Jankélévitch, Il puro e l'impuro (Čistý a nečistý)

Nie je jednoduché uvedomiť si a správne zaradiť rozhodujúce životné skúsenosti. Keby sme totiž chápali ich blahodarnú podstatu, neostávali by nám po týchto ranách žiadne jazvy, a keby nás nepoznačili, nič by nás *nenaučili*.

Pri nasledovaní určitého povolania – rehoľného, civilného, umeleckého či umeleckej kritiky – človek vždy prechádza zážitkom nového silného svetla, často umocneného mladickou energiou. Toto svetlo je vnútorné a vonkajšie súčasne, zažína všetky naše najlepšie stránky: povoláva ich, spoznávame v ňom ten pravý, od počiatku očakávaný hlas a vydávame sa na cestu, po ktorej kráčame za ním. Z komôrky svojej duše vypraceme všetok nábytok, lebo chceme, aby to nové svetlo mohlo vyplniť celý priestor. Na začiatku každého povolania je určité svetlo a vyprázdnená, svetlom naplnená miestnosť. Živí nás, napája, naplňa, vďaka nemu žijeme. Nič iné nechceme ani nepotrebuje.

Takéto obdobie číreho osvetlenia môže trvať aj mnoho rokov, po ňom sa začne druhá etapa. Deň za dňom začíname miestnosť zaplňať novými predmetmi, nábytkom, doplnkami, obrazmi, závesmi, skriňami, odevom, sochami a nejedným Ukrižovaným. Prebieha upevňovanie náboženstva a obradov

zbožnosti. A inak to ani nemôže byť, pretože symbolické budovanie prostredia presvieteného prvotnou duchovnou skúsenosťou je prvým krokom, v ktorom si ľudia uvedomujú a zamilujú svoje povolania. Spočiatku toto budovanie a zaplňanie tvoria z väčšej časti spoločenské a kolektívne činnosti: my tie skrine a nábytok ani nevyrobíme, ani nekupujeme, poskytuje nám ich komunita. Nám sa ujde miesto akurát na obrázok rodičov alebo snúbenice. Ak sa povolanie správne upevňuje a dozrieva, po istom čase sa postupne, a takmer vždy nevedomky, začína prejavovať potreba dať interiéru vlastnú tvár, doplniť pôvodné vybavenie o nové predmety a veci, čo sú naše. Je to mimoriadne tvorivé životné obdobie, väčšinou sa kryje s obdobím sviežej dospelosti, ten prvotný hlas už postupne naberá formu našej osobnosti a vytvára sa symbióza svetla a najlepších stránok našej povahy. V jemnej hre vzájomného prelínania sa zo „spotrebiteľov“ svetla začíname meniť na jeho „tvorcov“: uvedomujeme si, že nie my sme majiteľmi svetla, ktoré prijímame a vytvárame, cítime však, že dieťa, ktoré konáme, by na zemi bez nášho pričinenia nevzniklo, neobjavili by sa tu bez nášho čínorodého a tvorivého „áno“, ktoré tomu slovu – logos umožňuje, aby sa „vtelilo“. Básnik vie, že nevlastní hlas,

Niektorí ľudia zotrúvajú vo svojej upchatej komôrke enormne dlhý čas, aj keď je čoraz viac osvetľovaná len odrazom umelého svetla.

ktorý ho inšpiruje, vie však tiež, že bez osobného úsilia, vnímavosti a talentu by sa z neho nestala báseň, báseň, čo je aj nie je jeho.

Proces tvorby aj diela narastajú a s nimi aj úspech a pocit prekvitajúcej existencie, čo prináša hojné plody. Počas tohto procesu si ani neuvedomujeme, ako pôvodná komôrka nášho vnútra začína strácať svoju žiarivosť, nový nábytok a ostatné doplnky pridávané ku starším totiž začínajú zaplňať celý priestor, dokonca zatarasia aj okno a svetlo. Lenže ústredný aspekt tohto procesu zaplňania spočíva v subjektívnom stave, keď ten, kto svojimi dielami to okno zatarasil, nemá pocit, že je v tme. Jeho diela, keďže sa rodili na základe stretnutia s prvotným svetlom, vyžarujú do prostredia svetlo na nerozoznanie podobné prvotnému a nie je jednoduché ich rozlíšiť. Svetlo, ktoré vyžarujú naše diela, takto nahrádza svetielko prichádzajúce zvonka, až ho nakoniec nahradí úplne. Svetlo sa deň za dňom mení a slabne, no naše oči si postupne privykajú na iné a slabšie svetlo. Privykáme si na svetlo našich diel a plodov až tak, že zabudneme na farebnosť komôrky z mladosti. No keď svetlo domova začína pochádzať len z našich osvietených diel, dochádza k obmedzeniu kreativity, svetlo stráca jas, naše diela v nás prestanú vyvolávať úžas. Je to pomalý proces a môže ubehnúť mnoho rokov, kým si my aj ostatní uvedomíme, že svetlo sa zmenilo. Ide o jednu z foriem *duchovného narcizmu*, ktorý často opantáva práve osoby s výrazným povoláním a veľkými darmi. Živia sa samy sebou a pritom si myslia, že ich stále živí prvotné svetlo, a to aj preto, lebo v istom zmysle sú (takmer) totožné. Niektorí ľudia zotrávajú vo svojej upchatej komôrke enormne dlhý čas, aj keď je čoraz viac osvetľovaná len odrazom umelého a pohasínajúceho svetla vlastných výtvorov.

Jedného dňa však odrazové a umelé svetlo kvôli vypnutému napájaniu

pohasne. A tu sa otvárajú tri možné scenáre. Prvý – zvykneme si žiť v tejto tme – zreničky sa tak rozšíria, že vidia aj v skoro totálnej tme. Kvôli prežitiu sa vyvinú iné zmysly, dochádza k strate zraku bez toho, aby sme si to uvedomili. Nieкто zas, keď miestnosť zostane bez svetla, pocíti nezastaviteľnú chuť odísť: ujde a hľadá si iný domov, vráti sa k životu, ktorý viedol pred stretnutím s povolaním, nechce viac počuť o svetle, ktoré ho prilákalo a ktoré teraz chápe len ako klam a odmietnutie.

Môže nastať aj tretí variant: *reforma* a začiatok nového duchovného života. Keď pohasnutie svetla dosiahne dno, príde sen o záchrane: jednej noci sa nám bude snívať o prvotnom svetle so všetkými farbami a prebudíme sa s neprekonateľnou nostalgiou za skutočným slnkom (mnohí z tých, čo sa stali nevidiacimi, vidia vo sne farby po celé roky). Keď sa raz prebudíme, začíname horúčkovo odstraňovať predmety, ručné práce i nábytok, všetko nám to teraz pripadá vyhasnuté a ťažiacie, uvoľňujeme prístup k oknu, aby sme opäť uzreli prvotné farebné svetlo. A tak s túžbou po slnku začína nový proces uvoľňovania komôrky od vlastných diel a mnohých idolov, čo sa v nej za roky uctievania nazhromaždili.

Lenže tu nás čaká ďalšie prevapenie. Keď už je všetko vypratane, napokon je komôrka opäť prázdna a konečne sa dostaneme k oknu, otvoríme ho a zistíme, že vonku je noc. Kam sa podelo to prvotné svetlo, po ktorom sme tak dychtili? Počas rokov, čo ubehli od prvotného svetla po reformu, pribudla ľudská bolesť, spoznávanie vlastných možností, utrpenia, nespravodlivosti, smrti, omylov a hriechov (najmä toho prirodzeného – idolatrie). A nenachádzame viac to slnko. V tomto bode nieкто dospeje k presvedčeniu, že slnko je navždy preč a duchovný vývoj sa zablokuje; iní zas vyjdú z domu von, vykročia s nohami na zemi a očakávajú nové brieždenie. Tu sa začína nová fáza duchovného

a morálneho života, jedna z najvzácnejších, najvyšších a najneobyčajnejších. Ocitáme sa vo vypratanej, uvoľnenej komôrke, ktorá hľadá do neba, no z neho neprichádza žiadny jas. Reforma je činnosť, ktorá vyslobodzuje z jednej tmy, aby sa dospelo k ďalšej, no s jednou rozhodujúcou novinkou: nová tma je pravdivá, vzdušná, široká, živá. Podstatná námaha v duchovnom živote spočíva v učení sa rozlišovať medzi druhou a prvou tmou, sú totiž veľmi rozdielne. Prvá uväzňuje, druhá zachraňuje.

Po osobných a komunitných reformách sa teda treba naučiť *vidieť* v tejto tme. Úspešných reforiem je málo práve preto, lebo v sklamaní, že nenašli vytúžené svetlo, uviaznu v prvom poreformnom období (komunity nemilujú a ,odpravia' skutočných reformátorov, pretože od nich očakávali svetlo, no našli tmu, a na druhej strane pričasto majú v láske falošných prorokov, ktorí sú veľkými budovateľmi umelého osvetlenia).

Reformy duše, ale aj tie, čo sa týkajú komunit, budú mať úspech, ak dokážeme *zostať* v tejto novej tme, ak sa ju naučíme obývať aj milovať, a potom sa rozhliadať ďalej a ďalej, až na pozadí toho temného neba uvidíme hviezdy a objavíme ich svetlo, je nové a inakšie – *jasné, nádherné a krásne (clarite et pretiose et belle)*. Aj noc má svoju určitú svietivosť: dobre ju poznajú poľnohospodári aj noční pocestní. Jej svetlo nie je také silné, je však skutočnejšie než to z pouličného osvetlenia.

Prvý plod každej reformy spočíva v tom, že si uvedomíme, že svetlo zreleho života sa líši od umelého, ktoré sme budovali, je menej oslnivé ako to z mladosti, no na pravosti mu neubudlo. Práve žiara tohto svetla, tejto pravdy, pomáha kráčať dlhými nocami reforiem aj duše, aj komunit. V pokojnom a láskavom očakávaní, kedy nám stráže ohlásia svitanie.

Uverejnené v Avvenire

Zuzana Hanusová

**Sme predsa rôzni, nie každý sa
napasuje do jednej formy**

Od malička bojoval s dyslexiou, dysgrafiou a ADHD, dnes sa venuje umeleckej grafike. Jeho diagnózy ho posunuli smerom k umeniu a ovplyvnili aj jeho tvorbu. Na Ostravskej fakulte umenia sa stal autorom inštalácie, ktorá zaujala širšie publikum aj odborníkov vďaka ústrednej myšlienke prežívania prítomného okamihu.

Stanislav Ondruš, známy pod pseudonymom ŠtukArt, je aktívny umelec, milovník minimalizmu a textilný dizajnér. V jeho živote a tvorbe hrá hlavnú rolu podstata a prežívanie prítomného okamihu cez umenie a každodennosť. Jeho tvorba zaujala aj zahraničné galérie v Anglicku, Poľsku či Českej republike, kde úspešne prezentoval svoju tvorbu.

Kedy ste v detstve pochopili alebo vaši rodičia, že máte problémy s učením a sústredením sa?

Na základnej škole na prvom stupni, najviac sa to zvýraznilo na prelome prvého a druhého stupňa, asi v piatej, šiestej triede. To už som výrazne pociťoval, že učenie mi išlo oveľa horšie ako rovesníkom a nevedel som sa na hodinách sústrediť, nedokázal som udržať pozornosť, aby som si niečo zapamätal. To sa prirodzene odrazilo na známkach.

Začal som chodiť k psychologičke, na základe čoho som mal aj výhody, napríklad na testoch som mal dvojku za menej percent ako ostatní žiaci, rovnako inak mi hodnotili diktáty, gramatiku a podobne. Môj problém sa totiž ukázal neskôr aj s dysgrafiou, dyslexiou, čiže komplexne sa ukázalo, že môj problém nie je iba pozor-

nosť, ale aj písanie a gramatika, čítanie po sebe.

Trpeli ste tým? Predsa len v tom čase ešte nebolo o týchto diagnózach toľko informácií ako dnes. Dávali vám učiteľky pociťiť, že ste problémový žiak?

Skôr som to pociťoval u spolužiakov, ktorí sa so mnou porovnávali, čudovali sa. Som veľmi senzitívny človek a každá reakcia na mňa vplývala.

V kolektíve som však bol vždy stredobodom pozornosti (smiech). Učítelia tieto dysfunkcie celkom rešpektovali a vedeli ma zakomponovať do bežnej výučby bez problémov.

Aj predtým, ako vám stanovili diagnózu?

No pred diagnózou som mal hrozné známky, takže všetci si dávali otázku, čo sa to deje. Nevedel som sa sústrediť ani sa učiť. Najskôr to bol problém, lebo to nebolo zvyčajné, ale postupom času to rešpektovali a vedeli sa k tomu postaviť.

Boli ste v klasickej škole?

Bol som na klasickej základnej škole, potom som šiel na školu úžitkového výtvarníctva a bakalára som si urobil na Ostravskej univerzite na Fakulte umenia, teraz som na VŠVU.

Kedy sa vo vás začala prejavovať umelecká duša?

Na prelome, keď som skončil základnú školu a uvažoval som, čo chcem v živote robiť. Najprv som chcel byť kuchárom alebo hotelierom, mal som sen mať svoj vlastný hotel.

Môj dobrý kamarát Martin Durmik chodil na kurzy kreslenia, raz ma tam zavolať a mňa to veľmi zaujalo, odvtedy som začal na sebe pracovať viac a viac. Začal som sa zaujímať o svoje korene, tým, že moji starí rodičia boli umelci, otec architekt, zaklaplo mi to a rozhodol som sa, že pôjdem cestou umenia.

Na Ostravskej fakulte umenia ste boli autorom inštalácie, ktorá zaujala šir-

šie publikum aj odborníkov vďaka ústrednej myšlienke prežívania prítomného okamihu. Ako dôvod, prečo ste urobili umelecké dielo, ktoré zostáva len z jednoduchých čiar, ste uviedli, že inšpiráciou bola aj vaša učiteľka, ktorá vás na základnej škole nútila robiť okraje do zošita, a keď ste prekročili stanovenú hranicu o pár milimetrov, dala vám ich prerobiť... Prečo to bol taký dôležitý moment pre vašu tvorbu?

Súviselo to určite aj s mojou diagnózou, bola to pre mňa absurdná požiadavka, keď som mal problémy s písaním a týmito okrajmi som si musel písanie ešte viac limitovať. S odstupom času to vnímam ako metaforu toho, že som bol limitovaný prostredím, kde som sa učil písať, no neskôr toto prostredie bolo vyústením k slobodnému uvažovaniu vyjadrovať sa cez písmo.

Samozrejme, sú isté špecifiká, ktoré prospievajú každému študentovi, ale sme predsa rôzni, nie každý sa napasuje do jednej formy, do takého či onakého zošita. Dnes to možno znie vtípne, že som musel prekresľovať okraje v zošite, ale vtedy to bolo skôr smutné, až traumatické. Samozrejme, človek musí mať v živote určité pravidlá, aby sa naučil písať správne, ale keby sa pravidlá rozvoľnili pre potreby ľudí, tak by to mohlo výrazne pomôcť. Prepojil som túto traumu zo svojho detstva s mojou tvorbou.

Svoju traumu ste si liečili štúdiom na umeleckej škole?

Cez teóriu ani nie, lebo tam som musel opäť písať do linajkových zošitov (smiech), ale v praxi, keď som mohol tvoriť, tam určite prišlo uvoľnenie.

Bol som veľmi šťastný, že som si vybral umeleckú školu.

Po strednej škole mi už bolo úplne jasné, že týmto smerom pôjdem aj na vysokej škole. Podporili ma v tom aj rodičia, profesori, okolie, ktoré videlo vo mne talent.

Svoju bakalársku prácu ste nazvali myšlienka prítomného okamihu.

*Dnes to možno
znie vtípne,
že som musel
prekresľovať
okraje v zošite,
ale vtedy to bolo
skôr smutné, až
traumatické.*

Spojili ste obrovské množstvo obyčajných liniek do obrazu. Čo ste tým chceli povedať?

Veľa som nad tým uvažoval, na prácu som mal rok času, chcel som do tej práce dať všetko, uzavrieť moje trojročné štúdium tým, že vytvorím vec, ktorá ovplyvní mňa aj moje okolie.

Tým, že som od detstva riešil problém, že mám nižšiu úroveň sústredenia a písania a v dôsledku toho aj vyjadrovania, vždy som túžil, aby mi ľudia porozumeli. A keď to jednoducho písmom nešlo, tak som hľadal inú cestu, ako si písmo nahradiť. Pre mňa sú jednoduché linky moje písmo, ktoré má svoje pravidlá a slobodne sa vyvíja a komunikuje s divákom.

Začal som sa zaoberať typografiou, písal som voľné texty, postupne sa to moje písmo začalo abstrahovať do jednoduchšej linky. Mojou abecedou sú jednoduché linky, nech si už každý pod tým predstaví subjektívne poňatý princíp písma, ktorý svojou „nečitateľnosťou“ vyjadruje dej života a píše o ňom v abstraktnom jazyku.

Začal som ich písať pod seba, množiť ich a to vytváralo určitú štruktúru, skladbu, grafický obraz. Začal som týmto systémom vytvárať veľa kresieb a kompozícií, ktoré mi vytvárali série, tvoriace napokon celú moju bakalársku prácu.

Vytvorili ste obraz tenkou linkou, ktorú ste vytvorili obrím pravítkom. Koľko trvá vytvoriť takéto obrazy?

Niekedy aj mesiace. Tieto kresby však neboli vytvárané kontinuálne, ale s rôznym časovým odstupom. Používal som ceruzku, ale aj pero, fixku. Práve tá fixka má určitú životnosť, po nejakom čase sa jej začne míňať náplň.

Ako som písal riadky, intenzita farby bledla, prepojilo sa mi to s tým, že nielen linka má svoj limit, ale aj farba. Tak ako náš život má svoj začiatok a koniec, aj táto kresba má svoj dej, od intenzívnej farby až po bielu.

Nie je to divné stráviť dni a mesiace s pravítkom v ruke a písať linky?

Bolo to často veľmi stereotypné, ale bola to aj psychohygiena. Počas písania som uvažoval nad toľkými vecami, tak ako má niekto jogu alebo šport, prácu, ja som pri linkách strávil sústredený čas, bol to najintenzívnejší spôsob, ako meditovať prítomnú chvíľu.

O prítomnom okamihu je celá vaša práca. Čo pre vás znamená prítomný okamih ako životný štýl?

V plnej intenzite dať všetku svoju energiu, psychickú aj fyzickú, do toho, čo práve prebieha tu a teraz. Nejde len o to žiť naplno danú chvíľu, ide o celkové nastavenie, že svojím zastavením sa nechám preniknúť svoje bytie, že si uvedomím, že žijem, som tu, dýcham a som tu pre druhých.

Všimol som si, že pre moje okolie aj pre mňa samého, pri pohltení dnešnou dobou a zrýchleným životom, je to čím ďalej náročnejšie. Keď som sa zavrel do ateliéru, moje linky sa pre mňa stali útočiskom a moja tvorba mi bola meditáciou.

Na druhej strane dnešná generácia aj žije spôsobom bez plánov, užívajú si súčasnosť naplno, nekonečno možností ich skôr limituje. V čom sa líši vaše chápanie prítomného okamihu od carpe diem?

Oni nehládajú vnútorný pokoj, len si kompenzujú neistotu z budúcnosti, nehládajú hĺbku a riešenia. Nie je podstatné len žiť prítomný okamih, otázka je, ako ho budem prežívať.

A to je rozdiel. Úplne intenzívne sa dá prežiť napríklad aj obyčajné umývanie riadov, venčenie psa, nielen cestovanie a zábava...

Ako reagovali na vaše inštalácie spolužiaci umelci a profesori?

Úprimne, pri spolužiakoch som cítil občas určité pohrdanie, stretol som sa s reakciami, či som v pohode, prečo som nad tým strávil toľko času a pod. No profesori, hoci ku mne pristupovali prísne, po náročnej obhajobe ocenili jedinečnosť tejto myšlienky a povzbudili ma, že v tom mám pokračovať. Mali

námietky proti inštalácii, ale tam skôr išlo o technické vyhotovenie.

Laici ako ja sa môžu pýtať, že keď študujete malbu a dáte na papier samé čiary, že čo je na tom naozaj umenie, keď linky vie robiť hocikto? (Smiech)

Ide o prepojenie myšlienky s formou. Laik to berie tak, že je to linajka a koniec, pre mňa je linajka podnet, začiatok. Každý si môže povedať, že to by som vedel urobiť aj ja, ale prečo to nespraví? Prečo si tú výstavu nezorganizuje a neprezentuje svoju myšlienku prostredníctvom umenia?

Pozvali vás na TEDx Univerzity Komenského prednášať o tejto vašej práci. Asi je to tiež ocenenie vašej tvorby...

Úprimne som bol prekvapený a poctený, že ma vybrali. Lebo tam vystupovali kapacity z vedeckého, novinárskeho, spoločenského prostredia a pozvali len pár študentov. Môj vstup bola taká oddychovka, lebo inak sa tam riešili zásadné témy spoločnosti.

Chceli by ste sa živiť umením?

Chcel, ale neviem, či sa budem. Na Slovensku je malý trh a nie sú tu na to vytvorené podmienky. Je tu málo kupcov, málo zberateľov, málo významných galérií v rámci kontextu strednej Európy. Ak sa raz ako absolvent výtvarného umenia budem chcieť živiť umením, tak určite budem musieť vycestovať a byť viac v kontakte so zahraničným trhom či s galériami.

A chcete ísť touto cestou?

Začínajú sa v mojom živote lámať ľady, chcem si založiť rodinu a chcem ju viesť užiť. Nechcem byť súčasťou tej generácie, ktorá rieši rodinu po tridsiatke. Ja by som chcel rodinu hneď po škole, je to odvážne, najmä pre umelca. Preto sa chcem venovať merchandisingu, chcem vytvoriť svoju vlastnú značku. Vytváram potlače na látky, spolupracoval som s dievčatami, ktoré riešili tú odevnú stránku, a ja som riešil potlač, čo bude na látke. Vznikla tak kreatívna

Nechcem byť súčasťou tej generácie, ktorá rieši rodinu až po tridsiatke.

kolekcia tričiek. Takto budem môcť byť stále kreatívny, budem tvoriť, ale bude to bližšie trhu a kupcovi. Dnes je trend medzi mladými mať originálne veci a nebyť kupcom toho, čo majú všetci. Tieto originálne značky, ktoré riešia zároveň ekologický aspekt, sú však veľmi drahé.

Chcel by som tak vytvoriť kompromis, aby moje veci boli cenovo prístupné aj ekologické. Nech si dobrú módu môžu dovoliť nielen tí, čo sú v lepšej finančnej situácii, ale všetci, ktorí chcú tričko s myšlienkou. Prvý nápad je vytvoriť sériu päťdesiatich tričiek. Biele trička s potlačou budem namáčať do čiernej farby, všetky trička budú mať iný odtieň sivej, podľa toho, v akom poradí som ich namočil a každé by bolo originálne. Čiže aj tvorba odevov bude mať svoju filozofiu, opäť to súvisí s myšlienkou originality a jedinečnosti každého jedného trička. Každý sme predsa originál a nosiť ten originál v sebe, ale aj na sebe nikdy nie je na škodu.

Stanislav Ondruš ml.

Študoval na Strednej umeleckej škole v Bratislave a na Fakulte umenia v Ostrave. Je aktívny umelec, milovník minimalizmu a textilný dizajnér. Sebarealizáciou podčiarkuje svoju bezprostrednú radosť a silu prinášať úprimné umenie.

Mária Oravcová

Keď diplomová práca nejde „do zásuvky“, ale na Národnú cenu za dizajn

KRÁSA
SACHRÁNI
SVET
kid

Slovenské lavičky v porovnaní s Lisabonom zívajú prázdnotou – ľudia tu netrávajú čas spolu vonku. Prešovčanka Mária Fialková chcela vrátiť život na ulicu, preto sa rozhodla dotiahnuť nápad na záverečnú prácu na Fakulte umení do konca. Hra *The Kit for an Urban Kid* (Súprava pre dieťa z mesta) oslovila aj porotu prestížnej súťaže, ktorá jej v študentskej kategórii udelila Národnú cenu za dizajn 2019.

Počas štúdia ste strávili semester v Krakove a dva v Lisabone. Ako ovplyvnili tieto mesiace strávené v zahraničí vašu tvorivosť?

Obdobie v Lisabone bolo pre mňa dosť podstatné, malo vplyv na to, čo som neskôr vytvorila. Raz, keď som sa už odtiaľ vrátila domov, som sa pozerala von oknom zo svojej izby na dvor, kde sme sa hrávali ako deti, a tam nikoho nebolo.

V Lisabone trávajú ľudia čas vonku, sedia na lavičkách, rozprávajú sa na rohu ulice, dokonca aj keď prší, pozerajú futbal pod daždníkmi – stále sú vonku. Bolo mi ľúto, že na „mojom“ dvore nebolo nikoho, a preto som si zvolila za cieľ svojej diplomovky priviesť ľudí späť do verejného priestoru. Zdalo sa mi najjednoduchšie začať od detí – ak ich tak vychováme, aj v dospelosti budú mať chuť tráviť čas vonku.

Skrsol konkrétny nápad hneď, alebo k jeho konečnej podobe viedla dlhšia cesta?

Stanovila som si najprv problém, ktorý som chcela riešiť, ale hľadanie riešenia nebolo až také jednoduché. Štyri súpravy hier boli až výsledok, na začiatku som si myslela, že by bolo vhodné nejaké detské ihrisko. Potom som však

zistila, že tie nie sú v súčasnosti až také prospešné pre detský rozvoj, často sú oplatené, plastové od podlahy až k detailom, existuje strašne veľa noriem, ktoré musíte pri ich navrhovaní dodržať. Tak som zistila, že to nebude dobré riešenie pre problém, ktorý som si stanovila, navyše sme mali vytvoriť aj model finálneho produktu – čo by bolo pri ihrisku nemožné. Hľadala som teda niečo menšie, kompaktnéjšie, možno ľahšie na výrobu.

Ako ste sa dostali k súprave hračiek na štyri ročné obdobia?

Chcela som riešiť daný problém komplexne počas celého roka, nielen „jednou celoročnou hrou“. Tak vznikol nápad rozdeliť to na štyri ročné obdobia – tie ponúkajú dostatok možností na aktivity a deti tak môžu tráviť za každého počasia aspoň časť dňa vonku. Zároveň som chcela pre deti bližší kontakt s prírodou.

Čo sa vlastne ukrýva pod názvom *The Kit for an Urban Kid*?

Finálnym riešením sú štyri škatule – súpravy aktivít na štyri ročné obdobia pre deti od 6 rokov. Tieto „Kity“ sú určené najmä pre deti z urbánneho, teda mestského prostredia. Na jar je to súbor 6 byliniek, ktoré môžu deti vysadiť do pôdy priamo v rašelinových črepníkoch – tie sa potom samy rozložia.

Pri každej zo štyroch súprav je pracovný zošit – v jarnom pracovnom zošite nájdete deti zábavné úlohy o mravčekom, rastlinkách a pozorovaní počasia. Na leto je tam hra Na stopára, ktorú sme hrali my ako deti: jeden z nás nakreslil kriedou na chodník okolo bytovky nejakú trasu šípkami, zaznačil tam stanovišťa s úlohami a my ostatné deti sme ich museli plniť. Na konci sme našli poklad. V tejto letnej hracej súprave sú základné herné pomôcky, ktoré dnešné deti možno ani nepoznajú, ako prak, guma na skákanie, švihadlo, lupa a kriedy.

V letnom zošite sa majú deti naučiť zakresliť mapu z vtáčej perspek-

Pozerala som sa von oknom zo svojej izby na dvor, kde sme sa hrávali ako deti, a tam nikoho nebolo.

tívy, vďaka čomu aj lepšie spoznajú svoje okolie a orientačné body, kde sa majú pohybovať. Tak sa o ne rodičia nemusia až tak báť, lebo deti poznajú svoje prostredie, kde žijú – vedia napríklad, kde je cesta, kam nemajú ísť.

Na jeseň je v „Kite“ herbár a do priloženého pracovného zošita si deti vlepujú rastlinky. Cez daždivé jesenné dni si môžu prekresľovať napríklad žilnatinu listov a môžu podrobne pozorovať jednotlivé časti kvietka. V zime je to vtáčia búdka, ktorú jednoducho dokážu poskladať aj deti, a v zošite sú zábavné úlohy o vtáčikoch, napríklad O čom dnes štebocú vrabce alebo úloha zakresliť čiarou melódiu ich spevu – to sme robili aj my ako deti.

Čerpali ste teda najmä z toho, čo ste si pamätali z detstva?

Áno. Počas tvorenia týchto súprav som vytvorila aj dotazník, ktorý som rozposlala svojim kamarátom. Chcela som vedieť, ako oni vychovávajú svoje deti dnes a ako boli oni sami vychovávaní. Písali mi krásne spomienky na hry, ktoré sa ako deti hrali. Bolo to pre mňa veľmi inšpirujúce.

Ako zareagoval na váš nápad vedúci diplomovej práce?

Profesor Tibor Uhrín sám navrhoval niekoľko dizajnov hračiek, veľmi ma v tom podporoval, páčilo sa mu to. Dobrú atmosféru sme mali v celom našom ateliéri Inovácia. Samotná téma detstva je trochu nostalgická, sú to naše vlastné spomienky, možno aj preto to nadchlo toľkých ľudí.

On bol teda iniciátorom myšlienky prihlásiť sa na Národnú cenu za dizajn 2019?

Rok po skončení školy sme ho boli navštíviť so spolužiačkou. Hneď sa nás spýtal, či sme už prihlásili naše produkty do súťaže. Dovtedy som nad tým veľmi nerozmýšľala. Na poslednú chvíľu – termín bol do polnoci – som

to rýchlo poslala. Cena za produktový dizajn sa udeľuje raz za dva roky.

Ako ste sa dozvedeli o tom, že ste ocenenie získali? Čo to pre vás znamenalo?

V Bratislave bol slávnostný galavečer, počas ktorého nám ceny odovzdávali. Šlo o tri ocenenia v profesionálnej sekcii a jedno v študentskej, potom tam bol ocenený dizajn s pridanou hodnotou, opraviteľný dizajn a ďalšie. Na galavečere boli všetci, ktorí sa dostali do druhého kola. Keď mi oznámili, že som vyhrala, bol to pre mňa najprv veľký stres, je to jedna z najlepších súťaží pre dizajnérov – nie, je to najlepšia súťaž pre dizajnérov na Slovensku, neexistuje asi nič lepšie na propagáciu.

Bola to určite veľká česť, veľmi som sa tešila, ale asi som mala najprv také vnútorné obavy z reakcií ľudí, že to budem musieť prezentovať širokej verejnosti, budem musieť ísť na galavečer, robili so mnou rozhovor pre televíziu, rádio – pre bežného človeka to nie sú úplne normálne veci. No tešila som sa a vedela som, že táto súťaž urobí „Kitu“ dobrú reklamu.

Stalo sa tak?

Po galavečere sa to rozbehlo. Začali sa mi ozývať ľudia cez facebook, kde som si ešte predtým vytvorila stránku The Kit for an Urban Kid. Súpravy si začali objednávať jednotlivci, oslovili ma aj dve firmy. Popri práci som začala vyrábať ďalšie a ďalšie súpravy, pomáhal mi aj môj snúbenec, robili sme ich cez víkendy, do noci.

Organizátori výstavného festivalu detských hračiek ma pozvali do Bratislavy – chceli ma podporiť ako študentku, preto mi na festivale zabezpečili stánok, ktorý si inak účastníci museli hradiť sami. Ľudia tam boli veľmi milí, vraveli mi, že keď ich malé deti trochu vyrastú, určite chcú pre nich takúto hračku. Dokonca sa mi nedávno ozval jeden chlapec, že mi chce s touto myšlienkou pomáhať, že dá výpoveď v práci a chce sa tomu venovať. (smiech)

Vidíte v tom svoju budúcnosť?

Určite je to na začiatok veľmi dobre a mám už nové nápady na „kity“, ale asi sa tomu nechcem venovať navždy.

Porota označila za kľúčovú hodnotu vášho projektu aktiváciu užívateľa, teda motiváciu na malú, ale významnú zmenu. Máte odvahu prinášať takéto pozitívne zmeny aj naďalej? O umeleckom svete sa hovorí, že je to nádherný, no tenký ľad...

Už od šiestich rokov som začala chodiť na výtvarnú do Základnej umeleckej školy, veľmi ma vtedy inšpirovala moja úžasná učiteľka Ivana Pančáková, za čo som jej dodnes vďačná. V deviatke som sa rozhodla pre gymnázium, sama mi to poradila – ak si ešte nie som istá, čo chcem ďalej robiť.

Teraz som už presvedčená, že ísť na vysokú školu na dizajn je lepšie z gymnázia ako z umeleckej strednej školy.

Vždy som sa na to pozerala tak trochu prakticky – ako robiť niečo umelecké, čo by ma zároveň aj uživilo. Tak sa mi zdal produktový dizajn ako niečo, s čím prichádza každý človek denne do kontaktu, čoho sa môže dotknúť. Nevieť, obavy z pracovného a umeleckého sveta nemám, všetko ide zatiaľ tak dobre (úsmev). Či mám nejaký odkaz pre ľudstvo? Tešte sa zo života. Je krásny.

Mária Fialková

Vyšudovala produktový dizajn na Technickej univerzite v Košiciach v Ateliéri dizajnu Inovácia na Fakulte umení. Časť štúdia absolvovala v Krakove a v Lisabone, má za sebou pracovnú stáž vo Švédsku. Žije v Prešove, momentálne pracuje ako grafická dizajnérka.

Mária od januára posilní tím projektu nm.sk.

Šťastný
nový rok!

Milí čitatelia,

*spolu s vami vzdávame Bohu vďaku za uplynulý rok
a do roku 2020 vám prajeme veľa radosti a elánu.*

Tešíme sa na stretnutie s každým z vás.

...

Vaša redakcia Nového mesta

Čo sa dá kúpiť za 5 eur?

zopár kávy

niekoľko pív

niečo sladké

časopis

web

knihy

podujatia

Iba 5 eur mesačne od vás nám umožní vytvárať hodnotný obsah!

- » jednorazovo alebo pravidelne
- » platbou na účet IBAN: SK35 1100 0000 0029 4906 1968
- » poštovou poukážkou
- » cez platobnú bránu www.nm.sk/podpora

www.nm.sk